

B.A. – IIIrd Year

SEM – V & VI

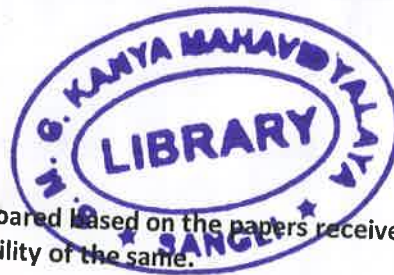
ECONOMICS

Previous Year

Question Papers

Academic Year:

(2015-16 to 2017-18)

Please Note: This set has been prepared based on the papers received to us from the Examination Cell. It may have missing papers on non-availability of the same.

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, April - 2015
ENGLISH (Special) (Paper - X) (Regular)
Understanding Novel
Sub. Code : 50834

Day and Date : Wednesday, 15 - 04 - 2015
 Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Total Marks : 40

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Rewrite the following sentences choosing the correct alternatives: [5]

- a) Joseph conrad's first book is _____
 - i) Almayer's Folly
 - ii) An outcaste of the Island
 - iii) Heart of Darkness
 - iv) Lord Jim
- b) Many whites had been to congo mainly _____
 - i) to civilize the savage people of Congo
 - ii) to help the black natives of Congo
 - iii) to explore the unknown parts of the world
 - iv) to gather ivory and export it to Belgium
- c) The Manager and Mr. Kurtz both belonged to _____
 - i) the African Congo
 - ii) Belgium
 - iii) the "new gang of virtue"
 - iv) Poland
- d) Mr. Kurtz is a child of _____
 - i) a half English mother and half - French father
 - ii) the English Parents
 - iii) the French Parents
 - iv) the polish parents
- e) _____ is a mouthpiece of conrad.
 - i) The Russian
 - ii) Marlow
 - iii) The Manager of the central station
 - iv) The Brickmaker

P.T.O.

Q2) a) Answer the following questions in about 250 - 300 words [10]

i) Write a note on the Picaresque Novel

OR

ii) Write briefly on plot as an element of a novel.

b) Answer the following questions in about 250-300 words. [10]

i) Discuss the role of women characters in Heart of Darkness

OR

ii) Draw the character of Marlow

Q3) Write short notes on any three of the following: [15]

a) Character as one of the elements of the novel.

b) Point of view in a novel.

c) Diaspora.

d) The Accountant in the novel Heart of Darkness.

e) The title of the novel Heart of Darkness.

Seat
No.

--

M - 335(A)
Total No. of Pages : 7

**B.A. (Part - III) (Semester - V) (Regular) Examination,
April - 2015**

ECONOMICS (Special) (Paper - X(A)) (Optional Group - A)

International Economics (Part - I)

Sub. Code : 51944

Day and Date : Wednesday, 15 - 04 - 2015

Total Marks : 40

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives given below : **[5]**

- a) Trade between the two nations is called _____ .
 - i) Inter-regional trade
 - ii) International trade
 - iii) Internal trade
 - iv) Domestic trade
- b) Comparative cost theory is explained by
 - i) Ohlin
 - ii) Adam Smith
 - iii) Ricardo
 - iv) Hicks
- c) The rate at which goods are exported against the imports of goods is called _____ .
 - i) tariffs
 - ii) quota
 - iii) terms of trade
 - iv) exchange rate

P.T.O.

- d) Free trade policy was advocated by _____ .
- Thomson
 - Adam Smith
 - Canan
 - None of the above
- e) Protective trade policy is benefited to _____ countries.
- European
 - Asian
 - Developing
 - Developed

Q2) Write short notes (any three) :

[15]

- Internal and international trade.
- Fixed exchange rate.
- Trade as a engine of economic growth.
- Barriers to trade.
- Factors influencing terms of trade.

Q3) Write detail answers on any Two of the following :

[20]

- Explain comparative cost theory of international trade.
- State the merits and demerits of free trade policy.
- Discuss merits and demerits of flexible exchange rate.

मराठी रूपांतर

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.

प्र.1) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा.

[5]

- अ) दोन देशांमधील व्यापार _____ म्हणतात.
 - i) आंतर-प्रादेशिक व्यापार
 - ii) आंतरराष्ट्रीय व्यापार
 - iii) अंतर्गत व्यापार
 - iv) घरगुती व्यापार
- ब) तुलनात्मक खर्च सिद्धांताची मांडणी _____ याने केली.
 - i) ओहलित
 - ii) अँडमस्मिथ
 - iii) रिकार्डो
 - iv) हिक्स
- क) ज्या दराने निर्यात वस्तूंच्या मोबदल्यात वस्तूंची आयात केली जाते त्या विनिमयदराला _____ म्हणतात.
 - i) जकाती
 - ii) कोटा
 - iii) व्यापार शर्ती
 - iv) विनिमय दर
- ड) _____ यांनी मुक्त व्यापार धोरणाची मांडणी केली.
 - i) थॉमसन
 - ii) अँडमस्मिथ
 - iii) कॅनन
 - iv) वरीलपैकी नाही
- इ) सरक्षित व्यापारनीती _____ देशाना फायदेशीर ठरते.
 - i) युरोपीयन
 - ii) आशियाई
 - iii) विकसनशील
 - iv) विकसित

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) अंतर्गत व आंतरराष्ट्रीय व्यापार.
- ब) स्थिर विनिमय दर.
- क) व्यापार - आर्थिक वृद्धिचे इंजिन.
- ड) व्यापारविषयक बंधने.
- इ) व्यापारशर्तीवर परिणाम करणारे घटक.

प्र.3) खालीलपैकी दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा तुलनात्मक खर्च सिद्धांत स्पष्ट करा.
- ब) खुल्या व्यापारविषयक धोरणाचे गुण-दोष सांगा.
- क) बदलत्या विनिमयदराचे फायदे व तोटे विषद करा.

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, April - 2015**ECONOMICS (Special) (Paper - X(B)) (Optional Group - B)****Banks and Financial Markets (Part - I)****Sub. Code : 51944**

Day and Date : Wednesday, 15 - 04 - 2015

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Total Marks : 40

- Instructions : 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.
 3) Neat diagrams should be drawn wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternative given below : [5]

- a) A depositor has to deposit a fixed amount every month in _____ .
 i) Current Account ii) Recurring Deposit Account
 iii) Saving Bank Account iv) Fixed Deposit Account
- b) If the cash Reserve Ratio is raised by the Central Bank, the power of Banks to create credit will _____ .
 i) Increase ii) Decrease
 iii) Not be affected iv) Remain stable
- c) Credit cards are issued by _____ .
 i) Government ii) Reserve Bank of India
 iii) Member iv) None of the above
- d) A customer of a bank is one who _____ .
 i) Frequently visit to Bank
 ii) Has transactions with the Bank
 iii) Has an account with the Bank
 iv) None of the above
- e) Kisan credit card is valid for _____ years.
 i) 5 ii) 3
 iii) 7 iv) 10

P.T.O.

Q2) Write short notes (Any three) :

[15]

- Non-performing Assets.
- Features of debit card.
- Advantages of Demat Account.
- Concepts of C.R.R., S.L.R.
- Banker's Rights.

Q3) Write in detail answer of the following questions (any two) :

[20]

- What is meant by commercial Bank? Explain the functions of commercial Banks.
- Explain the merits and demerits of E-Banking.
- Explain the monetary policy of Reserve Bank of India since 1991.

मराठी रूपांतर

सूचना :

- सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- उजव्या बाजूचे अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[5]

- प्रत्येक महिन्याला ठेवीदार _____ खात्यात निश्चित ठेव ठेवतो.
 - चालू खाते
 - आवर्ती ठेव खाते
 - बचत खाते
 - मुदत ठेव खाते
- मध्यवर्ती बँकेने रोख राखीव निधीच्या प्रमाणात वाढ केल्यास बँकांची पतनिर्मिती क्षमता _____.
 - वाढते
 - कमी होते
 - परिणाम होत नाही
 - स्थिर रहाते
- पतपत्र (क्रेडीट कार्ड) _____ देते.
 - सरकार
 - रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडीया
 - सदस्य
 - यापैकी नाही

- ड) बँकेचा ग्राहक _____ असतो.
- i) बँकेला सतत भेट देणारा ii) बँकेशी व्यवहार करणारा
- iii) बँकेत खाते असणारा iv) वरील पैकी नाही
- इ) किसान क्रेडीट कार्ड _____ वर्षासाठी वैध आहे.
- i) 5 ii) 3
- iii) 7 iv) 10

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) अनिष्पादीत मालमत्ता (एन. पी. ए.).
- ब) डेबीट कार्डची वैशिष्ट्ये.
- क) डी-मॅट खात्याचे फायदे.
- ड) रोख राखीव निधी गुणोत्तर व वैधानिक रोखता गुणोत्तर संकल्पना.
- इ) बँकेचे हक्क

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणत्याही दोन)

[20]

- अ) व्यापारी बँक म्हणजे काय ? तिची कार्ये स्पष्ट करा.
- ब) ई-बँकींगचे फायदे-तोटे स्पष्ट करा.
- क) 1991 पासूनचे रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडीयाचे चलन-विषयक धोरण स्पष्ट करा.

Seat No.	
-------------	--

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, April - 2015
ECONOMICS (Special) (Optional Group - A) (Paper - XI(A))
Agri-Business (Part - I) (Regular)

Sub. Code : 51945

Day and Date : Thursday, 16 - 04 - 2015

Total Marks : 40

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

- Instructions :** 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives : [5]

- a) In Indian Agriculture is a _____ business.
- Seasonal
 - Non-Seasonal
 - Non-agriculture
 - None of these
- b) The productivity of Indian agricultural Labour is a _____.
- High
 - Low
 - Stable
 - None of these
- c) Commission for Agricultural cost and price was established in the year _____.
- 1955
 - 1960
 - 1965
 - None of these

P.T.O.

d) The advantages of international trade are measured on the basis of _____

- i) Balance of payment
- ii) Balance of trade
- iii) Terms of trade
- iv) None of these

e) In Regulated market _____ purchases the Agro-Product.

- i) Government
- ii) Big traders
- iii) Small traders
- iv) None of these

Q2) Write short notes (any three) :

[15]

- a) Characteristics of agriculture in India.
- b) Difference between farm and non-farm sector.
- c) Factors involved in demand forecasting.
- d) Different approaches of measurement of terms of trade.
- e) Efficiency criteria for Agricultural marketing.

Q3) Answer the following questions in detail (any two) :

[20]

- a) What is supply of Agri-Products? Explain the features of supply of Agri-products.
- b) What is terms of trade? State the causes of favourable terms of trade to Agriculture.
- c) Explain the problems and measures of agricultural marketing.

मराठी रूपांतर

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्ने अमूल्यक आहेत.
- 2) उजवीकडील आकडे प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[5]

अ) भारतीय शेती हा _____ व्यवसाय आहे.

- i) हंगामी
- ii) बिगर-हंगामी
- iii) बिगर-शेती
- iv) यापैकी नाही

ब) भारतीय शेतमजुरांची उत्पादकता _____ आहे.

- i) जास्त
- ii) कमी
- iii) स्थिर
- iv) यापैकी नाही

क) शेतमाल खर्च व किंमत आयोगाची स्थापना _____ या वर्षात झाली.

- i) 1955
- ii) 1960
- iii) 1965
- iv) यापैकी नाही

ड) _____ च्या साहाय्याने आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे फायदे मोजले जातात.

- i) व्यवहारतोल
- ii) व्यापारतोल
- iii) व्यापारशर्ती
- iv) यापैकी नाही

इ) शेतमालाच्या नियंत्रित बाजारपेठेत _____ कडून शेतमालाची खरेदी होते.

- i) सरकार
- ii) मोठे व्यापारी
- iii) लहान व्यापारी
- iv) यापैकी नाही

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) भारतीय शेतीची वैशिष्ट्ये.
- ब) शेती व बिगर शेती क्षेत्रातील फरक.
- क) मागणीच्या पूर्वानुमानाचे घटक.
- ड) व्यापारशर्तीच्या मापनाचे विविध दृष्टिकोन.
- इ) शेती विपणनाकरिता कार्यक्षमता कसोटी.

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[20]

- अ) शेतमाल पुरवठा म्हणजे काय ? शेतमाल पुरवठ्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ब) व्यापारशर्ती म्हणजे काय ? व्यापारशर्ती शेतीला अनुकूल असण्याची कारणे सांगा.
- क) शेतमाल विक्रीव्यवस्थेच्या समस्या व उपाय स्पष्ट करा.

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, April - 2015**ECONOMICS (Special) (Optional Group - B) (Paper - XI(B))****Tax and Tax Consultancy (Part - I) (Regular)****Sub. Code : 51945**

Day and Date : Thursday, 16 - 04 - 2015

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Total Marks : 40

- Instructions : 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.
 3) Neat diagrams should be drawn wherever it is necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives : [5]

- a) A tax is defined as a _____ payment to the Govt.
 i) Optional ii) Compulsory
 iii) Other iv) None of these
- b) _____ is the principle of taxation.
 i) Equity ii) Productivity
 iii) 'i' and 'ii' iv) None of these
- c) The final money burden of a tax is know as _____ .
 i) Impact of taxation ii) Incidence of taxation
 iii) Shifting of taxation iv) None of these
- d) Tax charged on Agricultural Income is a function of _____ .
 i) State Govt. ii) Central Govt.
 iii) Local Govt. iv) None of these
- e) A _____ tax system is one where the rate of tax increase as the tax base increase.
 i) progressive ii) regressive
 iii) proportional iv) none of these

Q2) Write a short note on any three :

- Benefit principle of taxation.
- proportional Taxation.
- Merits of Direct Taxes.
- Division of function of state and central Govt.
- Content of Budget.

Q3) Write detail answer from the following questions (Any Two) : [20]

- Explain the concepts of 'Incidence of tax', 'Impact of taxation' and 'shifting of tax'.
- Explain the merits and demerits of Indirect taxes.
- What meant by federal finance? Explain features of federal finance.

मराठी रूपांतर

सूचना :

- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[5]

अ) कर म्हणजे सरकारला द्यावे लागणारे _____ देणे असते.

i) ऐच्छिक	ii) सक्तीचे
iii) इतर	iv) या पैकी कोणतेही नाही

ब) _____ हे कराचे तत्व आहे.

i) समानता	ii) उत्पादकता
iii) 'i' आणि 'ii'	iv) या पैकी कोणतेही नाही

क) कराच्या अंतिम आर्थिक भारालाच _____ म्हणतात.

i) कराचा आघात	ii) कराचा भार
iii) कराचे संक्रमन	iv) या पैकी कोणतेही नाही

- ड) शेती उत्पन्नावर कर आकारण्याचे कार्य _____ यांचे आहे.
- i) राज्य सरकार ii) केंद्र सरकार
- iii) स्थानिक स्वराज्य संस्था iv) या पैकी कोणतेही नाही
- इ) _____ कर पद्धती म्हणजे कराचा पाया वाढत असताना कराचा दर ही वाढत जातो.
- i) पुरोगामी ii) प्रतिगामी
- iii) प्रमाणबद्ध iv) या पैकी कोणतेही नाही

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही 'तीन' वर)

- अ) कर आकारणीचे लाभतत्व.
- ब) प्रमाणबद्ध कर पद्धती.
- क) प्रत्यक्ष कराचे गुण.
- ड) राज्य व केंद्र सरकारची कार्य विभागणी.
- इ) आंदाजपत्रकाचे घटक.

[15]

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तर लिहा.

[20]

- अ) कराचा भार, कराचा आघात आणि कर संक्रमण या संकल्पना सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
- ब) अप्रत्यक्ष कराचे गुण-दोष स्पष्ट करा.
- क) संघराज्य वित्त व्यवस्था म्हणजे काय ? संघ राज्य वित्तव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये सांगा.

ॐॐॐ

Seat No.	
----------	--

Total No. of Pages : 3

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, October - 2015

ECONOMICS (Special)

Micro Economics (Part - I) (Paper - VII)

Sub. Code : 65531

Day and Date : Monday, 26 - 10 - 2015

Total Marks : 40

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Right hand figures indicate full marks.
 - 3) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternative : [5]

- a) Micro Economics is also known as _____ Economics.
 - i) Aggregative
 - ii) General
 - iii) Individual
 - iv) None of these
- b) _____ cost may be defined as the net addition to total cost as on more unit of output is produced.
 - i) Average
 - ii) Total
 - iii) opportunity
 - iv) Marginal
- c) Short run average cost curve takes the shape of the English letter _____.
 - i) L
 - ii) T
 - iii) U
 - iv) S
- d) The Law of Diminishing Marginal utility is Propounded by _____.
 - i) Dr. Marshall
 - ii) Pigou
 - iii) Robbins
 - iv) Benham
- e) _____ is the one of Internal Economies.
 - i) Technical Economies
 - ii) Economies of Specialisation
 - iii) Economies of Disintegration
 - iv) Economies of Information

P.T.O.

Q2) Write short notes (Any three)

[15]

- Limitation of Micro Economics.
- Importance of consumer's surplus.
- Production Function.
- Money cost.
- External Diseconomies.

Q3) Write in detail answer of the following questions (Any two) :

[20]

- Explain the concept of 'consumer's surplus' in detail.
- State the Law of Returns to scale.
- State the Law of Equi-marginal utility.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[5]

अ) सूक्ष्म अर्थशास्त्र हे शास्त्र म्हणून ही ओळखले जाते.

i) एकंदरीत	ii) सामान्य
iii) वैयक्तिक	iv) यापैकी नाही

ब) उद्योग संस्थेचे उत्पादन आणखी एका नगाने वाढविल्यास एकूण खर्चात जी निव्वळ वाढ होते तिला खर्च असे म्हणतात.

i) सरासरी	ii) एकूण
iii) संधी	iv) सीमांत

क) अल्पकालीन सरासरी खर्चाचा वक्र इंग्रजी अक्षर आकाराचा असतो.

- i) एल ii) टी
iii) यू iv) एस

ड) घटत्या सीमांत उपयोगितेचा सिध्दांत यांनी मांडला आहे.

- i) डॉ. मार्शल ii) पिगु
iii) रॉबिन्स iv) बेनहॅम

इ) हि एक अंतर्गत बचती आहे.

- i) तांत्रिक बचती ii) विशेषीकरणांच्या बचती
iii) विघटनातील बचती iv) माहिती विषयक बचती

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) सूक्ष्म अर्थशास्त्राच्या मर्यादा
ब) उपभोक्त्याच्या संतोषाधिक्याचे महत्व
क) उत्पादन फलन
ड) पैशातील खर्च
इ) बहिर्गत तोटे

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (फक्त दोन)

[20]

- अ) 'उपभोक्त्याचे संतोषाधिक्य' हि संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) उत्पादन प्रमाण फलाचा नियम सांगा.
क) सम-सिमांत उपयोगितेचा सिध्दांत सांगा.

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, October - 2015
ECONOMICS (Special) (Paper - VIII)

Research Methodology in Economics (Part - I)

Sub. Code : 65532

Day and Date : Tuesday, 27 - 10 - 2015

Total Marks : 40

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives. [5]

- i) Research is always classified into _____ parts.
 - a) 2
 - b) 3
 - c) 4
 - d) 6
- ii) Hypothesis is a beginning of _____.
 - a) interview
 - b) data collection
 - c) research
 - d) thesis writing
- iii) _____ is a tool of primary data collection.
 - a) Books
 - b) Journals
 - c) Questionnaire
 - d) News paper
- iv) Schedule is a part of _____.
 - a) Interview
 - b) Questionnaire
 - c) Secondary data
 - d) Classification
- v) Research in Economics is generally _____.
 - a) applied
 - b) pure
 - c) natural
 - d) geographical

Q2) Write short notes on (Any Three):

- Objectives of research
- Steps in research design
- Features of hypothesis
- Merits of primary data
- Sources of secondary data

Q3) Answer the following questions in detail (Any Two):

[20]

- What do you mean by research? State the various types of research.
- Define Research Design. State the features of good research design.
- What is primary and secondary data? Explain the methods of primary data collection.

मराठी रूपांतर

सूचना :

- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्ये पूर्ण करा.

[5]

- संशोधनाचे वर्गीकरण प्रांमुख्याने भागात केले जाते.

अ) 2	ब) 3
क) 4	ड) 6

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, October - 2015

ECONOMICS (Special) (Paper - IX)

History of Economic Thoughts (Part - I)

Sub. Code : 65533

Day and Date : Wednesday, 28 - 10 - 2015

Total Marks : 40

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives : [5]

- a) According to Mercantilist _____ is one of source of arising the wealth.
 - i) Foreign Trade
 - ii) Internal Trade
 - iii) Agricultural
 - iv) All of above
- b) _____ is propounded first of all the theory of value.
 - i) Karl - Marx
 - ii) J.S. Mill
 - iii) Adam Smith
 - iv) Ricardo
- c) Adam Smith gave importance to _____ as the true source of wealth.
 - i) Capital
 - ii) Labour
 - iii) Land
 - iv) None of these
- d) List say's that _____ is the normal stage of Economic Development.
 - i) Pastoral stage
 - ii) Agricultural - Manufacturing and Commercial stage
 - iii) Agricultural stage
 - iv) Agricultural and Manufacturing stage

P.T.O.

ब) यांनी सर्व प्रथम मूल्य सिध्दांत मांडला.

- i) कार्लमाक्स i) जे.एस. मिल
iii) अँडमस्मिथ iv) रिकार्डो

क) अँडमस्मिथ यांनी या खऱ्या संपत्तीच्या साधनाला महत्त्व दिले.

- i) भांडवल ii) श्रम
iii) जमिन iv) यापैकी नाही

ड) लिस्टच्या मते हि आर्थिक विकासाची सामान्य अवस्था आहे.

- i) पशुपालन अवस्था ii) शेती, कारखानदारी व व्यापार अवस्था
iii) शेतकी अवस्था iv) शेती आणि कारखानदारी अवस्था

इ) मार्क्सच्या मते..... अर्थव्यवस्थेत नफ्याचा दर घटत जातो.

- i) भांडवलशाही ii) समाजवाद
iii) मिश्र iv) वरिलपैकी नाही

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) निसर्गवाद्यांची निसर्गव्यवस्थेची संकल्पना.
ब) अँडमस्मिथच्या कर कसोट्या.
क) नफ्याचा घटता दर
ड) सनातनवादी अर्थशास्त्रज्ञांच्या विचारसरणीवर लिस्टने केलेली टीका.
इ) माल्थसचा अत्युत्पादन सिध्दांत.

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणत्याही दोन)

[20]

- अ) रिकार्डोच्या मूल्य सिध्दांताचे टीकात्मक परिक्षण करा.
ब) मार्क्सचा अतिरिक्त मूल्याचा सिध्दांत स्पष्ट करा.
क) लिस्टच्या संरक्षण नितीचे स्पष्टीकरण करा.

- v) To start on a national development programme, while leaving the population largely illiterate seems to me to be futile said _____
- a) Gunnar Myrdal b) Rodan
c) Nurkse d) None of these

Q2) Write short notes (any three) :

[15]

- a) Measurements of Economic Development.
b) Vicious circle of poverty.
c) Take-off stage.
d) Spread effect and Backwash effect
e) Role of state in Economic Development

Q3) Write indetail answers of the following questions (any two) :

[20]

- a) Explain the difference between economic development and economic growth.
b) Explain the basic characteristics of Underdeveloped countries.
c) Explain the Rostow's stages of Economic growth.

मराठी रूपांतर

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- 2) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
- 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[5]

- i) यांच्या मते, ज्यामुळे दिर्घकाळात देशाचे वास्तव दरडोई उत्पन्न वाढते अशी प्रक्रिया म्हणजे आर्थिक विकास होय.
- अ) जी. एम. मेयर ब) आर्थर लेविस
क) रॉबर्टसन ड) यापैकी नाही
- ii) एकूण राष्ट्रीय उत्पन्नातील वाढ म्हणजे होय.
- अ) आर्थिक वृद्धी ब) आर्थिक विकास
क) अल्पविकसित अर्थव्यवस्था ड) यापैकी नाही

iii) दारिद्र्याच्या दृष्टचक्राची संकल्पना यांनी विशद केली.

अ) रोझेन्स्टीन रोडान

ब) आर्थर लेविस

क) नक्स

ड) यापैकी नाही

iv) प्रा. लेविस यांच्या मते, अविकसित देशात अर्थव्यवस्था असते.

अ) द्विक्षेत्री

ब) त्रिक्षेत्री

क) मिश्र

ड) यापैकी नाही

v) अर्थशास्त्राच्या मते देशातील बहुसंख्य लोक निरक्षर ठेवून आर्थिक विकासाचे कार्यक्रम राबविणे निरर्थक ठरते.

अ) गुन्नर मिर्डाल

ब) रोडान

क) नक्स

ड) यापैकी नाही

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

अ) आर्थिक विकासाचे मापन

ब) दारिद्र्याचे दृष्टचक्र

क) उड्डाण अवस्था

ड) विस्तारक परिणाम आणि प्रतिसारक परिणाम

इ) आर्थिक विकासातील शासनाची भूमिका

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

अ) आर्थिक विकास व आर्थिक वाढ यातील फरक विषद करा.

ब) अल्पविकसित अर्थव्यवस्थेची मूलभूत वैशिष्ट्ये विषद करा.

क) रोस्टोच्या आर्थिक वृद्धीच्या अवस्था विषद करा.

- 10

Seat
No. _____

A - 192

Total No. of Pages : 3

B. A. (Part - III) (Semester - V) Examination, October - 2015

ECONOMICS (Special) (Paper - XI)

International Economics (Part - I)

Sub. Code : 65535

Day and Date : Saturday, 31 - 10 - 2015

Total Marks : 40

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives. [5]

- a) Trade between two countries is called _____.
- i) regional trade
 - ii) international trade
 - iii) internal trade
 - iv) domestic trade
- b) _____ theory is Known as modern theory of international trade.
- i) Ricardian
 - ii) Heckscher - Ohlin
 - iii) Schumper's
 - iv) Marshall's
- c) _____ as an engine of economic growth.
- i) Equity
 - ii) Trade
 - iii) Education
 - iv) Population.
- d) Comparative cost theory of foreign trade is propounded by _____
- i) Pareto
 - ii) Marshall
 - iii) Malthus
 - iv) Ricardo
- e) Terms of trade are always fevourable to _____ countries.
- i) developing
 - ii) developed
 - iii) African
 - iv) Asian.

P.T.O.

Q2) Write short - notes on (Any Three)

- Gains from international trade.
- Terms of trade.
- Merits of fixed exchange rate
- Arguments in fevour of free trade
- Types of tariffs.

Q3) Answer the following Questions in detail.(Any Two)

[20]

- Critically examine Heckscher Ohlin's theory of international trade.
- Explain the factors affecting terms of trade.
- State the merits and demerits of flexible exchange rate.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्ये पूर्ण करा.

[5]

- अ) दोन देशांमध्ये होणाऱ्या व्यापारास म्हणतात.
- प्रादेशिक व्यापार
 - आंतरराष्ट्रीय व्यापार
 - अंतर्गत व्यापार
 - घरगुती व्यापार
- ब) सिद्धांत हा आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा आधुनिक सिद्धांत म्हणून ओळखला जातो.
- रिकार्डोचा
 - हेक्चर-ओहलीन
 - शूंपीटरचा
 - मार्शलचा
- क) हे आर्थिक वाढीचे इंजिन आहे.
- समता
 - व्यापार
 - शिक्षण
 - लोकसंख्या

ड) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराच्या तुलनात्मक खर्च सिद्धांताची मांडणी याने केली.

i) पॅरेटो	ii) मार्शल
iii) माल्थस	iv) रिकार्डो

इ) व्यापारशर्ती या नेहमी देशांना अनुकूल ठरतात.

i) विकसनशील	ii) विकसित
iii) आफ्रिकन	iv) आशियाई

प्र.2) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) :

[15]

- आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे लाभ
- व्यापारशर्ती
- स्थिर विनिमय दराचे गुण
- खुल्या व्यापारी धोरणाच्या समर्थनार्थ युक्तीवाद
- जकातीचे प्रकार

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) :

[20]

- हेक्चर ओहलीनच्या आंतरराष्ट्रीय व्यापाराच्या सिद्धांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.
- व्यापारशर्तीवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- बदलत्या विनिमयदराचे गुणदोष विषद करा.

२२२२

Seat
No.

--

P - 388

Total No. of Pages : 3

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, April - 2017

ECONOMICS (Special) (Paper - VII)

Micro Economics (Part - I)

Sub. Code : 65531

Day and Date : Saturday, 01 - 04 - 2017

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions:**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Right hand figures indicate full marks.
 - 3) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternative. [5]

- a) _____ is the method of Micro Economics analysis.
i) Inductive	ii) Deductive
iii) Experimental	iv) None of these
- b) Micro Economics is helpful to understand the problem of _____.
i) General	ii) Social
iii) Individual	iv) All of above
- c) According to Dr. Marshall utility is measured in terms of _____.
i) A cardinal	ii) A ordinal
iii) Marginal	iv) None of these
- d) The production function states the relationship between _____.
i) Input and output	ii) Cost and price
iii) Saving and investment	iv) None of these
- e) The shape of average and marginal revenue curve in perfect competition market is _____.
i) Vertical to 'OY' Axis	ii) Horizontal to 'OX' Axis
iii) Downward	iv) Upward

P.T.O.

Q2) Write short notes (any three) :

[15]

- Limitations of Micro-Economics
- Scope of Micro-Economics
- Internal Economies
- Money Cost
- Average and Marginal Revenue

Q3) Write in detail answer of the following questions (any two):

[20]

- State the law of variable proportions.
- State the law of Equi-Marginal Utility.
- Discuss the distinction Between Micro and Macro Economics.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा.

[5]

- अ) हि सूक्ष्म अर्थशास्त्राच्या विश्लेषणाची पध्दत आहे.
- आगमन पध्दती
 - निगमन पध्दती
 - प्रयोगात्मक पध्दती
 - वरिल पैकी नाही
- ब) समस्येचे आकलन होण्यासाठी सूक्ष्म अर्थशास्त्राची मदत होऊ शकते.
- सर्वसाधारण
 - सामाजिक
 - वैयक्तिक
 - वरिल सर्व
- क) डॉ. मार्शल यांच्या मते, उपयोगितेचे मापन पध्दतीने करता येते.
- अंकवाचक
 - क्रमवाचक
 - सीमांत
 - वरिल पैकी नाही

- ड) उत्पादन फलन या दोहोमधील संबंध सांगते.
i) आदान आणि प्रदान	ii) खर्च आणि किंमत
iii) बचत आणि गुंतवणूक	iv) वरिल पैकी नाही
- इ) पूर्ण स्पर्धेच्या बाजारात सरासरी व सीमांत प्राप्ती वक्राचा आकार असतो.
i) अय अक्षाला क्षितीजलंब	ii) अक्ष अक्षाला क्षितीजसमांतर
iii) वरून खाली घसरणारा	iv) खालून वर जाणारा

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) सूक्ष्म अर्थशास्त्राच्या मर्यादा
 ब) सूक्ष्म अर्थशास्त्राची व्याप्ती
 क) अंतर्गत बचती
 ड) पैशातील खर्च
 इ) सरासरी व सीमांत प्राप्ती

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[20]

- अ) बदलत्या प्रमाणाचा नियम विशद करा.
 ब) सम-सीमांत उपयोगितेचा नियम सांगा.
 क) सूक्ष्म अर्थशास्त्र व समग्र अर्थशास्त्रातील भेदाची चर्चा करा.

Seat
No.

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, April - 2017
ECONOMICS (Special) (Paper - VIII)
Research Methodology in Economics
Sub. Code : 65532

Day and Date : Monday, 03 - 04 - 2017

Total Marks : 40

Time : 03:00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions:**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to right indicates full marks.
 - 3) Draw neat diagram wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives. [5]

- a) Which of the following is objective of research ____.
i) Scientific study	ii) Testing of hypothesis
iii) Increase social welfare	iv) All of the above
- b) Research report writing is _____ stage in research.
i) First	ii) Third
iii) Second	iv) Last
- c) Hypothesis is formulatead ____.
i) Before data collection	ii) After data collection
iii) After data analysis	iv) After report writing
- d) Indian economy survey report is source of ____ data.
i) Primary	ii) Secondary
iii) Fourth	iv) Third
- e) Good questionnaire possesses the Characteristics as ____.
i) Large size	ii) Short and simple
iii) Without logical sequence	iv) None of these

Q2) Write shorte notes (any three)

- Significance of research
- Importance of research design
- Features of Good Hypothesis
- Types of data
- Questionnaire technique of data collection

Q3) Write the answers of following questions in details. (any two)

[20]

- State the types of research
- Explain the importance of research design
- Write the various sources of secondary data, collection.

मराठी रूपांतर

सूचना :

- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1) दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा.

[5]

अ) खालीलपैकी हे संशोधनाचे उद्दिष्ट असते.

i) शास्त्रशुद्धा अभ्यास	ii) गृहीतकाची तपासणी
iii) सामाजिक कल्याणात वाढ	iv) वरीलपैकी सर्व

ब) संशोधन अहवाल लेखन ही संशोधनातील अवस्था असते.

i) प्रथम	ii) तृतीय
iii) द्वितीय	iv) अंतीम

क) गृहीतकाची निर्मीती

i) तथ्य संकलना अगोदर केली जाते	ii) तथ्य संकलनानंतर केली जाते
iii) तथ्य विश्लेषणानंतर केली जाते	iv) अहवाल लेखनानंतर केली जाते

- ड) भारतीय आर्थिक पाहणी अहवाल हा तथ्याचा स्रोत आहे.
- i) प्राथमिक ii) द्वितीय
iii) चतुर्थ iv) तृतीय
- इ) चांगल्या प्रश्नावलीचे हे वैशिष्ट्य असते.
- i) मोठे आकारमान ii) लहान व सोपी
iii) तार्किक असंगतता iv) यांपैकी नाही

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) संशोधनाचे महत्व
ब) संशोधन आराखड्याचे महत्व
क) चांगल्या गृहीतकाची वैशिष्ट्ये
ड) तथ्याचे प्रकार
इ) तथ्य संकलनाचे प्रश्नावली तंत्र

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणत्याही दोन)

[20]

- अ) संशोधनाचे प्रकार स्पष्ट करा.
ब) संशोधन आराखड्याचे महत्व स्पष्ट करा.
क) दुय्यम तथ्य संकतनाचे विविध स्रोत लिहा.

Seat No.	
-------------	--

B.A. (Part - III) (Semester -V) Examination, April - 2017
ECONOMICS (Special) (New) (Paper - IX)
History of Economic Thoughts (Part - I)
Sub. Code : 65533

Day and Date : Wednesday, 05 - 04 - 2017

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Draw neat diagram wherever necessary.
 - 3) Figures to right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternatives given below: [5]

- a) _____ is recognised, as the period of influence of physiocracy.
i) 1756 to 1776	ii) 1776 to 1796
iii) 1856 to 1876	iv) 1656 to 1676
- b) In Malthusian population theory, population increases by _____ scale.
i) Natural	ii) Mathematical
iii) Geometrical	iv) None of these
- c) Mercantalism has given the first priority to _____.
i) Transport	ii) Industry
iii) Agriculture	iv) Trade
- d) Karl Marx's 'theory of surplus value' aims at revealing _____ in capitalist economy.
i) importance of technology	ii) importance of capital
iii) exploitation of labour	iv) None of these
- e) According to _____, Rent is not included in price.
i) Adam Smith	ii) Karl marx
iii) Ricardo	iv) none of these

P.T.O.

Q2) Write short notes on (any three)

[15]

- Main features of mercantalism.
- Adam smith's canons of Taxation.
- List's stages of economic development'
- Ricardo's views on rent
- List's criticism on classical Thoughts.

Q3) Write detail answers on any two of the following questions:

[20]

- Explain main economic ideas of physiocrats.
- Examine the thomas malthus's theory of population.
- Explain the Marx's Theory of surplus value.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[5]

अ) हा निसर्गवादाच्या प्रभावाचा कालखंड समजण्यात येतो.

i) 1756 ते 1776	ii) 1776 ते 1796
iii) 1856 ते 1876	iv) 1656 ते 1676

ब) माल्थस यांच्या लोकसंख्या सिध्दांतानुसार, लोकसंख्याश्रेणीने वाढते.

i) नैसर्गिक	ii) गणिती
iii) भूमितीय	iv) यापैकी नाही

क) व्यापारवादात यास प्रथम स्थान दिले आहे.

i) वहातूक	ii) अद्योग
iii) शेती	iv) व्यापार

ड) भांडवलशी अर्थव्यवस्थेतील व्यक्त करण्यासाठी कार्ल मार्क्स यांनी 'अतिरिक्त मूल्य सिध्दांत मांडला.

i) तंत्रज्ञानाचे महत्व	ii) भांडवलाचे महत्व
iii) श्रमाचे शोषण	iv) यापैकी नाही

इ) यांच्या मते, खंडाचा किंमतीत समावेश होत नाही.

i) अँडम स्मिथ	ii) कार्ल मार्क्स
iii) रिकार्डो	iv) यापैकी नाही

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीनवर)

[15]

- व्यापारवादाची प्रमुख वैशिष्ट्ये
- अँडम स्मिथ यांच्या कर कसोट्या.
- लिस्ट यांच्या आर्थिक विकासाच्या अवस्था
- रिकार्डो यांचे खंडविषयक विचार.
- लिस्ट यांच्या सनातनवादी विचारांवरील टीका.

प्र.3) खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा:

[20]

- निसर्गवाद्यांचे प्रमुख आर्थिक विचार स्पष्ट करा.
- थॉमस माल्थस यांच्या 'लोकसंख्या सिध्दांताचे' परीक्षण करा.
- मार्क्स यांचा 'अतिरिक्त मूल्य सिध्दांत' स्पष्ट करा.

○○○

Seat
No.

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, April - 2017

ECONOMICS (Special) (Paper - X)

Economics of Development

Sub. Code : 65534

Day and Date : Friday, 07 - 04 - 2017

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw the neat diagrams wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives. [5]

- i) _____ is the indicator of economic development of country.
 - a) Increases in real national income
 - b) Increases in real per capita income
 - c) Increases in economic welfare of the people
 - d) All of the above
- ii) India is _____ country.
 - a) Developes
 - b) Developing
 - c) Underdeveloped
 - d) None of the above
- iii) There are _____ stages in Rostow's Economic growth theory.
 - a) 5
 - b) 4
 - c) 3
 - d) 2
- iv) The concept of 'Backwash Effect' is introduced by _____.
 - a) Rostow
 - b) Lewis
 - c) Rodan
 - d) Myrdul

- v) _____ is the reason of low capital formation rate in developing countries.
- Low income
 - High income
 - Zero income
 - Negative income

Q2) Write short notes. (Any Three)

[15]

- Indicators of Economic development.
- Features of modern economic growth.
- Backwash Effects and spread effect.
- Main obstacles in economic development of country.
- Role of capital formation in economic development.

Q3) Write answer the following questions in details. (any two)

[20]

- Write basic characteristics of undeveloped countries.
- Explain the Lewis theory of unlimited supply of labour.
- State the role of government in economic development of country.

मराठी रूपांतर

- सूचना :**
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1) दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा.

[5]

- हा देशाच्या आर्थिक विकासाचा निदर्शक आहे.
 - वास्तव राष्ट्रीय उत्पन्नात होणारी वाढ
 - वास्तव दरडोई उत्पन्नात होणारी वाढ
 - लोकांच्या आर्थिक कल्याणात होणारी वाढ
 - वरीलपैकी सर्व

ii) भारत हा देश आहे.

- अ) विकसित
- ब) विकसनशील
- क) अविकसित
- ड) वरीलपैकी एकही नाही

iii) रोस्टोच्या आर्थिक वाढीच्या सिद्धांतात अवस्था आहेत.

- अ) 5
- ब) 4
- क) 3
- ड) 2

iv) 'प्रतिसारक परिणाम' ही संकल्पना यांनी मांडली.

- अ) रोस्टो
- ब) लेविस
- क) रोडान
- ड) मिर्डाल

v) हे विकसनशील देशातील अल्प भांडवलनिर्मातीचे कारण आहे.

- अ) कमी उत्पन्न
- ब) उच्च उत्पन्न
- क) शून्य उत्पन्न
- ड) ऋणात्मक उत्पन्न

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- i) आर्थिक विकासाचे निदर्शक
- ii) आधुनिक आर्थिक वृद्धीची वैशिष्ट्ये
- iii) प्रतिसारक आणि विस्तारक परिणाम
- iv) देशाच्या आर्थिक विकासातील अडथळे
- v) आर्थिक विकासातील भांडवल निर्मातीचे महत्त्व

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[20]

- i) अविकसित देशांची मूलभूत वैशिष्ट्ये लिहा.
- ii) लेविसचा अमर्यादीत श्रमपुरवठ्याचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- iii) आर्थिक विकासातील शासनाची भूमिका विशद करा.

19

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, April - 2017

ECONOMICS (Special) (Paper - XI)

International Economics (Part - I)

Sub. Code : 65535

Day and Date : Saturday, 08 - 04 - 2017

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Neat diagrams should be drawn where it is necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternative : [5]

- a) Hescscher Ohlin's 'General Equilibrium Theory' of international Trade is also known as a _____.
- i) Factor Abundancy theory
 - ii) Comparative cost theory
 - iii) Free trade theory
 - iv) None of these
- b) _____ is the purpose of internal and international trade.
- i) More production
 - ii) Profit making
 - iii) Increase economic co-operation
 - iv) None of these
- c) When the export value of goods is greater than the import value, that type of trade is known as a _____ trade.
- i) Favourable
 - ii) Unfavourable
 - iii) Net goods
 - iv) None of these

d) _____ is only a price of one currency quoted in terms of another currency.

- i) Rate of exchange ii) Export rate
iii) Import rate iv) None of these

e) _____ bank controls limited Flexible exchange rate.

- i) World Bank ii) Central Bank
iii) Import - Export Bank iv) None of these

Q2) Write short notes (any three) :

[15]

- a) Importance of International Economics.
b) Factors affecting terms of trade.
c) Demerits of Flexible exchange rate.
d) Free trade policy.
e) Types of tariffs.

Q3) Write indetail answers of the following questions (any two) :

[20]

- a) Critically examine the Heschkscher - Ovelin theory of international trade.
b) Merits and demerits of fixed exchange rate.
c) What is meant by protection? Give the arguments infavour of and against the policy of protectionism.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 2) आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.
 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा. [5]

अ) हेक्शचर - ओव्हलिनचा आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा 'सामान्य संतुलन सिध्दांत' आणखी या नावांनी ओळखला जातो.

i) घटक सुबत्तेचा सिध्दांत	ii) तौलनिक खर्चाचा सिध्दांत
iii) मुक्त व्यापार सिध्दांत	iv) यापैकी नाही

ब) अंतर्गत व्यापार आणि आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा हेतू हा असतो.

i) अधिक उत्पादन	ii) नफा मिळविणे
iii) आर्थिक सहकार्य वाढविणे	iv) यापैकी नाही

क) ज्या व्यापारामध्ये आयात वस्तुंच्या तुलनेने निर्यात वस्तूंचे मूल्य अधिक असते अशा व्यापाराला प्रकारचा व्यापार असे म्हणतात.

i) अनुकूल	ii) प्रतिकूल
iii) निव्वळ वस्तू	iv) यापैकी नाही

ड) एका देशाच्या चलनाच्या मोबदल्यात दुसऱ्या देशाचे किती चलन मिळते ते मोजण्याचे साधन म्हणजे दर होय.

i) विनीमय दर	ii) निर्यात दर
iii) आयात दर	iv) यापैकी नाही

इ) मर्यादित बदलणाऱ्या विनिमय दरावर या बँकेचे नियंत्रण असते.

i) जागतिक बँक

ii) मध्यवर्ती बँक

iii) आयात - निर्यात बँक

iv) यापैकी नाही

प्र.2) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) :

[15]

अ) आंतरराष्ट्रीय अर्थशास्त्राचे महत्त्व

ब) व्यापार शर्तीवर परिणाम करणारे घटक

क) बदलत्या विनिमय दराचे दोष

ड) मुक्त व्यापार धोरण

इ) जकातीचे प्रकार

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणत्याही दोन) :

[20]

अ) हेक्शचर - ओव्हलिनच्या आंतरराष्ट्रीय व्यापार सिध्दांताचे टिकात्मक परिक्षण करा.

ब) स्थिर विनिमय दराचे गुण दोष विषद करा.

क) संरक्षण म्हणजे काय? संरक्षणवादाच्या धोरणाच्या समर्थनार्थ व संरक्षणवादाच्या विरोधी मते विषद करा.

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2017

ENGLISH (Compulsory) (Paper - F)

English for Communication

Sub. Code : 65602

Day and Date : Wednesday, 29 - 03 - 2017

Total Marks : 40

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Rewrite the following sentences by choosing the correct alternative : [4]

i) US President Obama, in his Cairo address said, " _____ will be the currency of the 21st Century."

a) Science and Technology	b) Facebook and WhatsApp
c) Education and Innovation	d) Law and Order

ii) Abraham Lincoln described _____ as 'government of the people, by the people, and for the people'.

a) democracy	b) autocracy
c) monopoly	d) world federation

iii) When asked about being a sentinel on the country border the soldier replied,

"It isn't a line only, my child,

It is the _____."

a) land of my dream	b) divine place
c) pride of my nation	d) profile of my motherland

Cultural Programmes : Cultural programmes followed by the students and the alumni - variety of items - girls' participation noteworthy - songs - dance - solo performances - mimicry.

Funny Games : Post lunch session followed by the funny games for two hours - a range of funny games - students enjoyed a lot.

The Valedictory.

OR

Write a news story based on the following details and supply a suitable title.

Place - Date - source of information.

Strike of the Bank employees - all nationalised banks - two days enclosing this week end - demanding pay as per new pay commission - twenty percent bonus - increase in the remuneration of overtime - all leaders gathered together in Mumbai - union leader is to hand over a memorandum to the CM - all bank transactions came to be a stand still - ATMs empty of cash - common man is in troubles.

Q5) Build up a short piece of Group Discussion on Any One of the following topics making use of variety of expressions and interactions. [8]

i) Make in India will surely help develop India.

OR

ii) Good roads are a gateway to development.

B - 78

Total No. of Pages : 4

Seat No.

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, October - 2017
ECONOMICS (Special) (New) (Paper - VII)
Micro Economics (Part - I)

Sub. Code : 65531

Day and Date : Wednesday, 11 - 10 - 2017

Total Marks : 40

Time : 3.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternatives given below. [5]

- i) The study of particular firm is subject matter of _____.
 - a) Development Economics
 - b) Macro Economics
 - c) Micro Economics
 - d) Monetary Economics
- ii) As a person purchases more and more units of a specific commodity its marginal utility _____.
 - a) increases
 - b) decreases
 - c) constant
 - d) none of the above
- iii) The concept of consumer surplus was first propounded by _____.
 - a) Dr. Marshal
 - b) A. J. Dupit
 - c) Gosen
 - d) Hicks
- iv) Constant Returns to scale is _____ stage in returns to scale theory.
 - a) 4th
 - b) 1st
 - c) 2nd
 - d) 3rd

P.T.O.

- v) In perfect competition market the shape of average revenue curve is _____.
- Parallel to 'OX' axis
 - Parallel to 'OY' axis
 - Downward sloping from left to right
 - Upward sloping from left to right

Q2) Write short notes (any three)

[15]

- Importance of Micro Economics.
- Consumer's Surplus.
- Economics of scale.
- Average cost.
- Total revenue

Q3) Write detail answers (any two)

[20]

- Explain the difference between micro economics and macro economics.
- State the law of diminishing marginal utility.
- Explain the law of variable proportion.

मराठी रूपांतर

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 2) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खाली दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा.

[5]

- एका विशिष्ट उद्योगसंस्थेचा अभ्यास हा चा अभ्यासविषय आहे.
 - विकासाचे अर्थशास्त्र
 - स्थूल अर्थशास्त्र
 - सूक्ष्म अर्थशास्त्र
 - मौद्रिक अर्थशास्त्र

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

- अ) सूक्ष्म अर्थशास्त्र व स्थूल अर्थशास्त्र यातील फरक स्पष्ट करा.
- ब) घटत्या सीमांत उपयोगीतेचा नियम विशद करा.
- क) बदलत्या प्रमाणाचा नियम स्पष्ट करा.

Seat
No.**B.A. (Part - III) (Semester -V) Examination, October - 2017**
ECONOMICS (Paper - VIII)**Research Methodology in Economics (Part-I)****Sub. Code : 65532**

Day and Date : Thursday, 12 - 10 - 2017

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Neat diagrams should be drawn where it is necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.
 - 4) Students are allowed to use the calculator.

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternative given below. [5]

- a) _____ is the one of the objective of Research.
- i) To take an interview
 - ii) To attain a new knowledge
 - iii) To make a questionnaire
 - iv) None of these
- b) Applied Research is know as _____
- i) Pure Research
 - ii) Exploratory Research
 - iii) Action Research
 - iv) None of these
- c) _____ is one of the features of 'good research design'.
- i) Objectivity
 - ii) To collect the data
 - iii) To take a survey
 - iv) None of these
- d) _____ is a beginning of Research.
- i) An interview
 - ii) Hypothesis
 - iii) Data collection
 - iv) None of these
- e) In the interview method the person, who is giving the answer to the question is called as _____.
- i) Interviewer
 - ii) Middle man
 - iii) Interviewee
 - iv) None of these

P.T.O.

Q2) Write short notes (any three)

- Objectives of Research.
- Importance of Research design.
- Conceptualization.
- Features of Hypothesis.
- Limitations of Interview.

Q3) Write in detail answer of the following questions (any two)

[20]

- What is meant by Research Design? Explain the various steps in Research design
- What is meant by Hypothesis? Explain the types of Hypothesis.
- Explain the merits and demerits of questionnaire method.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - विद्यार्थ्यांना कॅलक्युलेटर वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालील पैकी योग्य पर्याय शोधून खालील विधाने पूर्ण करा.

[5]

- अ) हे संशोधनाचे एक उद्दिष्ट आहे.
- मुलाखत घेणे
 - नविन ज्ञान प्राप्त करणे
 - प्रश्नावली तयार करणे
 - या पैकी कोणतेही नाही
- ब) उपयोजित संशोधनालानावाने ओळखले जाते.
- शुध्द संशोधन
 - अन्वेषणात्मक संशोधन
 - कार्यात्मक संशोधन
 - या पैकी कोणतेही नाही

क)हे एक चांगल्या संशोधन आराखड्याचे वैशिष्ट्ये आहे.

i) वस्तूनिष्ठता	ii) तथ्य संकलन करणे
iii) सर्व्हेक्षण करणे	iv) या पैकी कोणतेही नाही

ड)हा संशोधनाचा आरंभ बिंदू आहे.

i) मुलाखत	ii) गृहितक
iii) तथ्य संकलन	iv) या पैकी कोणतेही नाही

इ) मुलाखत पध्दती मध्ये प्रश्नांची उत्तरे देणाऱ्यालाअसे म्हणतात.

i) मुलाखतकार	ii) मध्यस्थ व्यक्ती
iii) निवेदक	iv) या पैकी कोणतेही नाही

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणतेही तीनवर)

[15]

- अ) संशोधनाची उद्दिष्टे.
- ब) संशोधन आराखड्याचे महत्व.
- क) संकल्पनीकरण.
- ड) गृहितकाची वैशिष्ट्ये.
- इ) मुलाखतीच्या मर्यादा.

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोनवर)

[20]

- अ) संशोधन आराखडा म्हणजे काय? संशोधन आराखड्याचे विविध टप्पे स्पष्ट करा.
- ब) गृहितक म्हणजे काय? गृहितकाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- क) प्रश्नावलीचे गुण आणि दोष स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, October - 2017
ECONOMICS (Special) (Paper - IX)

History of Economic Thoughts

Sub. Code : 65533

Day and Date : Friday, 13 - 10 - 2017

Total Marks : 40

Time : 3.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicates full marks.
 - 3) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives. [5]

- i) According to David Ricardo _____ determines the exchange value of commodity.
- a) Abundance of commodity
 - b) Scarcity of Commodity
 - c) Supply of labour
 - d) None of the above
- ii) _____ propounded first of all 'The theory of value'
- a) Karl Marx
 - b) J.S. Mill
 - c) Adam Smith
 - d) Ricardo
- iii) _____ thinking is reaction against the medieval thoughts.
- a) Physiocratic
 - b) Religious
 - c) Mercantilist
 - d) all of above
- iv) A book 'Wealth of nations' was written by _____.
- a) Hegal
 - b) Fredrich list
 - c) Karl marx
 - d) Adam Smith

P.T.O.

Seat No.	
----------	--

**B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination,
December - 2016**

ECONOMICS (Special) (Paper - XIV)

History of Economic Thoughts (New)

Sub. Code : 65733

Day and Date : Tuesday, 20 - 12 - 2016

Time : 03.00 p.m. to 5.00 p.m.

Total Marks : 40

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw diagrams wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives. [5]

- a) The concept of price elasticity of demand is propounded by _____
 - i) Ricardo
 - ii) Dr. Marshall
 - iii) J.S. Mill
 - iv) Adam Smith
- b) Dr. Babasaheb Ambedkar introduced a bill in Bombay - Legislative Assembly in 1937 to abolish _____ system in konkan.
 - i) Caste
 - ii) Khoti
 - iii) Agriculture
 - iv) Trade
- c) Economic Drain Theory was propounded by _____
 - i) Dadabhai Nauroji
 - ii) Dr. Amartya Sen
 - iii) Mahatma Gandhi
 - iv) Dr. Marshall

d) According to Mahatma Gandhi, Protection should be given to _____ industries.

- i) Large scale
- ii) Multinational
- iii) Cottage
- iv) None of these

e) According to Dr. V. M. Dandekar, Criterion of poverty line is _____.

- i) Income level
- ii) Consumption expenditure
- iii) Savings
- iv) Capital

Q2) Write Short Notes (any three) : [15]

- a) Quasi Rent.
- b) Rajarshi Shahu's views on agriculture.
- c) Gandhiji's 'Sarvodaya Plan.
- d) Dr. Dhananjay Rao Gadgil's views on cooperative movement.
- e) Dr. Amartya Sen's views on poverty.

Q3) Write detail answer on the followings. (any two) : [20]

- a) Explain the types of elasticity of demand.
- b) Explain Gandhiji's concept of Gram Swarajya and his basic principles of development.
- c) State Dr. Babasaheb Ambedkar's views on agriculture.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 3) आवश्यक तेथे आकृती काढा.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा.

[5]

अ) मागणीची किंमत लवचिकता ही संकल्पना यांनी मांडली.

- i) रिकार्डो
- ii) डॉ. मार्शल
- iii) जे. एस. मिल
- iv) अँडम स्मिथ

ब) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी मुंबई विधान मंडळात इ.स.1937 मध्ये कोकणातील पद्धती रद्द करण्याबाबतचे विधेयक मांडले.

- i) जाती
- ii) खोती
- iii) शेती
- iv) व्यापार

क) आर्थिक निःसारणाचा सिद्धांत यांनी मांडला.

- i) दादाभाई नौरोजी
- ii) डॉ. अमर्त्य सेन
- iii) महात्मा गांधी
- iv) डॉ. मार्शल

ड) महात्मा गांधीजीच्या मते उद्योगांना संरक्षण दिले पाहिजे.

i) मोठे उद्योग

ii) बहुराष्ट्रीय

iii) ग्रामोद्योग

iv) यापैकी नाही

इ) दारिद्र्यरेषा ठरविण्यासाठी डॉ.वि.म. दांडेकर यांनी हा निकष वापरला.

i) उत्पन्नाची पातळी

ii) उपभोग खर्च

iii) बचत

iv) भांडवल

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

अ) आभास खंड

ब) राजर्षी शाहूंचे शेतीविषयक विचार

क) गांधीजींची 'सर्वोदय योजना'

ड) डॉ. धनंजयराव गाडगीळ यांचे सहकारी चळवळी विषयीचे विचार

इ) डॉ. अमर्त्य सेन यांचे दारिद्र्य विषयक विचार

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[20]

अ) मागणीच्या लवचिकतेचे प्रकार स्पष्ट करा.

ब) महात्मा गांधींचे ग्रामस्वराज्य ही संकल्पना स्पष्ट करून त्यांची विकासाची मूलभूत तत्वे विशद करा.

क) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे कृषी विषयक विचार स्पष्ट करा.

ॐ ॐ ॐ

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, December - 2016

ECONOMICS (Special) (Paper - XV)

Economics of Planning (New)

Sub. Code : 65734

Day and Date : Thursday, 22 - 12 - 2016

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing alternatives.

[5]

- i) 'NITI' Ayog was established in _____.
 - a) 1955
 - b) 1991
 - c) 2014
 - d) 2015
- ii) Project choice is depend on project _____.
 - a) cost
 - b) Evaluation
 - c) Investment
 - d) Income
- iii) The ratio between the total available capital accumulation and the total output within the same period at a particular period is known as _____ ratio.
 - a) Average capital output
 - b) Marginal capital output
 - c) Constant capital output
 - d) None of these

P.T.O.

- iv) The duration of 11th five year plan in India was _____.
- a) year 2000-2005
 - b) year 2007-2012
 - c) year 2002-2007
 - d) none of these
- v) The _____ techniques of production is more useful for achievement of rapid economic growth.
- a) Capital intensive
 - b) Labour intensive
 - c) Modern
 - d) none of these

Q2) Write short notes (any three)

[15]

- a) Need of economic planning
- b) Importance of capital out-put ratio
- c) Bombay plan
- d) Objectives of 11th five year plan
- e) Importance of project Evaluation

Q3) Write detail answer of the following questions (any two)

[20]

- a) Explain the necessary conditions for the success of planning.
- b) Explain, the structure and function of NITI Ayog.
- c) What is meant by capital intensive techniques of production? Explain the view in favour of capital intensive technique of production.

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 2) आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.
 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[5]

- i) 'निती' आयोगाची स्थापनामध्ये झाली.
 अ) 1955
 ब) 1991
 क) 2014
 ड) 2015
- ii) प्रकल्पाची निवड ही प्रकल्पाच्या वर अवलंबून आहे.
 अ) खर्च
 ब) मूल्यमापन
 क) गुंतवणूक
 ड) उत्पन्न
- iii) विशिष्ट काळातील उपलब्ध एकूण भांडवल संचय आणि त्याच काळातील एकूण उत्पादन यांच्या गुणोत्तरास..... गुणोत्तर असे म्हणतात.
 अ) सरासरी भांडवल उत्पादन
 ब) सीमांत भांडवल-उत्पादन
 क) स्थिर भांडवल-उत्पादन
 ड) यापैकी नाही
- iv) भारतातील अकराव्या पंचवर्षीक योजनेचा कालखंडअसा होता.
 अ) सन 2000-2005 ,
 ब) सन 2007-2012
 क) सन 2002-2007
 ड) यापैकी नाही

- v) वेगवान आर्थिक वाढीच्या यशस्वीतेसाठी हे तंत्र खूप उपयुक्त आहे.
- अ) भांडवल प्रधान
- ब) श्रमप्रधान
- क) आधुनिक
- ड) यापैकी नाही

प्र.2) टीपा लिहा (कोणत्याही तीन)

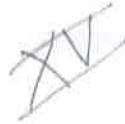
[15]

- अ) आर्थिक नियोजनाची गरज
- ब) भांडवल उत्पादन प्रमाणाचे महत्व
- क) मुंबई योजना
- ड) अकराव्या पंचवर्षीक योजनेची उद्दीष्टे
- इ) प्रकल्प मूल्यमापनाचे महत्व

प्र.3) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[20]

- अ) नियोजनाच्या यशस्वीतेसाठी आवश्यक असणाऱ्या अटी स्पष्ट करा.
- ब) 'नीती' आयोगाची रचना व कार्ये स्पष्ट करा.
- क) उत्पादनाचे भांडवल प्रधान उत्पादन तंत्र म्हणजे काय? भांडवल प्रधान उत्पादन तंत्राचे समर्थन स्पष्ट करा.

Seat
No.

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, December - 2016

ECONOMICS (Special) (Paper - XVI)

International Economics - II

Sub. Code : 65735

Day and Date : Friday, 23 - 12 - 2016

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

Total Marks : 40

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw neat diagram wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives. [5]

- a) _____ are the main concept of Balance of Payment.
- i) Favourable B of P
 - ii) Unfavourable BOP
 - iii) Balanced BOP
 - iv) All above
- b) _____ EXIM policy was launched by Modi Govt.
- i) 1991-2001
 - ii) 2002-07
 - iii) 2009-14
 - iv) 2014-2019
- c) Convertibility of Rupee Policy in India was introduced by _____ finance Minister period.
- i) P. Chidambaram
 - ii) Dr. Manmohan Singh
 - iii) P.V. Narsingh Rao
 - iv) None of these
- d) India is _____ member of 'SAARC'.
- i) Founder
 - ii) Innovator
 - iii) Capital Donor
 - iv) None of these
- e) World Trade Organisation was introduced in the year _____.
- i) 1985
 - ii) 1991
 - iii) 1995
 - iv) None of these

Q2) Write a short note: (Any three)

[15]

- Need of foreign capital.
- Convertibility of Indian Rupee.
- Foreign Direct Investment.
- Objectives of 'SAARC'.
- Balance of Trade.

Q3) Answer the following questions in detail. (Any two)

[20]

- Explain the volume and direction of India's foreign trade.
- Explain the causes of unfavourable balance of payment and state the remedial measures to correct it.
- Describe the functions of I.B.R.D.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडवा.
- उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्ये पूर्ण करा.

[5]

- अ) व्यवहारशेषाच्या ----- या प्रमुख संकल्पना आहेत.
- अनुकूल व्यापारतोल
 - प्रतिकूल व्यापारतोल
 - समतोल व्यापारतोल
 - वरील सर्व
- ब) मोदी सरकारने ----- कालावधीसाठी "आयात-निर्यात धोरण" जाहिर केले.
- 1991 ते 2001
 - 2002 ते 2007
 - 2009 ते 2014
 - 2014 ते 2019

- क) भारतात रूपयाची परिवर्तनियता धोरण ----- अर्थमंत्र्याच्या कालावधीत जाहिर करण्यात आले.
- i) पी. चिदंबरम ii) डॉ. मनमोहन सिंग
- iii) पी. व्ही. नरसिंहराव iv) या पेक्षा वेगळे
- ड) भारत हा "सार्क" चा ----- सदस्य देश आहे.
- i) संस्थापक ii) प्रवर्तक
- iii) भांडवलदार iv) यापैकी नाही
- इ) जागतिक व्यापार संघटनेची स्थापना ----- साली झाली.
- i) 1985 ii) 1991
- iii) 1995 iv) यापैकी नाही

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) परकीय भांडवलाची गरज
- ब) भारतीय रूपयाची परिवर्तनियता
- क) प्रत्यक्ष परकीय गुंतवणूक
- ड) सर्कची उदिष्ठ्ये
- इ) व्यापारतोल

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[20]

- अ) भारताच्या परकीय व्यापाराचे आकारमान व दिशेत झालेले बदल स्पष्ट करा.
- ब) व्यवहारतोलाच्या असमतोलाची कारणे सांगा? आणि तो दुरुस्त करण्याचे उपाय सांगा.
- क) अंतरराष्ट्रीय पुर्नरचना व विकास बँकेची कार्ये विषद करा.

Seat
No.

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2017
ECONOMICS (Special) (Paper - XII)
Market and Pricing (Part - II)
Sub. Code : 65731

Day and Date : Friday, 24 - 03 - 2017

Total Marks : 40

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Neat diagram should be drawn where it is necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternatives given below. [5]

- i) In perfect competition seller is a price _____
 - a) Negator
 - b) Maker
 - c) Taker
 - d) None of these
- ii) Under monopoly market the shape of demand curve is like _____
 - a) Parallel to 'OX' axes
 - b) Parallel to 'OY' axes
 - c) Downward slopping from left to right
 - d) None of these
- iii) _____ formulated the uncertainty bearing theory of profit.
 - a) Prof Knight
 - b) Shumpitor
 - c) Prof. Hallay
 - d) None of these

P.T.O.

मराठी रूपांतर

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- 2) दोन्ही विभागाची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा.
- 3) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
- 4) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा:

[5]

- i) पूर्ण स्पर्धेतील विक्रेता हा किंमत असतो.
 - अ) नाकारणारा
 - ब) ठरविणारा
 - क) स्वीकारणारा
 - ड) वरील पैकी नाही
- ii) मक्तेदारी बाजारामध्ये मागणी वक्र हा असतो.
 - अ) 'अक्ष' अक्षाला समांतर
 - ब) 'अय' अक्षाला समांतर
 - क) डाविकडून उजविकडे वरून खाली येणारा
 - ड) या वरील पैकी नाही
- iii) यांनी नफ्याचा अनिश्चितता पत्करण्याचा सिद्धांत मांडला.
 - अ) प्रा. नाईट
 - ब) शुंपिटर
 - क) प्रा. हॉले
 - ड) वरील पैकी नाही

iv) “ बदली उत्पन्नाची ” संकल्पना यांनी मांडली.

अ) डॉ. जे. एस. मील

ब)* डॉ. मार्शल

क) मीसेस जोन रॉबिन्सन

ड) वरिल पैकी नाही

v) अर्थशास्त्रज्ञांच्या मते खंड हा सर्वच उत्पादन घटकांना मिळतो.

अ) आधुनिक

ब) सनातनवादी

क) कल्याणकारी

ड) वरील पैकी नाही

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

i) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेची लक्षणे

ii) मक्तेदारीचे प्रकार

iii) स्थूल नफा

vi) खंड व किंमत

v) “अतिरिक्त उत्पादनक्षमतेची” संकल्पना

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन).

[20]

i) पूर्ण स्पर्धेतील दीर्घकालीन उद्योगसंस्था उद्योगांचे संतुलन स्पष्ट करा.

ii) विभाजनाच्या सीमांत उत्पादकतेच्या सिद्धांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.

iii) केन्सच्या व्याजाचा ‘रोकड पसंती सिद्धांताचे’ टीकात्मक परीक्षण करा.

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2017
ECONOMICS (Paper - XIII)

Research Methodology in Economics (Part - II)

Sub. Code : 65732

Day and Date : Saturday, 25 - 03 - 2017

Total Marks : 40

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Right hand figures shows full marks.
 - 3) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 4) Students are allow to use the calculator.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternative. [5]

- i) All units choose to _____ in probability sampling test.
 - a) Equal
 - b) Unequal
 - c) Limited
 - d) None of these
- ii) In 'Simple bar' chart, there is a _____ Variable.
 - a) Two
 - b) One
 - c) More than two
 - d) None of these
- iii) _____ is difined as the sum of all the values divided by the total numbers of items.
 - a) Arithmetic mean
 - b) Mean Deviation.
 - c) Geomatrical mean
 - d) None of these

मराठी रूपांतर

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.
- 4) विद्यार्थ्यांना "कॅलक्युलेटर" वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[5]

i) संभाव्यता नमूना चाचणी मध्ये राशीतील सर्व एककांना निवडीची संधी दिली जाते.

- अ) समान
- ब) असमान
- क) मर्यादित
- ड) या पैकी कोणतेही नाही

ii) "साधा दंडा लेखा" मध्ये चल असतात.

- अ) दोन
- ब) एक
- क) दोन पेक्षा जास्त
- ड) या पैकी कोणतेही नाही.

iii) घटकांचे एकूण मुल्य भागिले घटकांची एकूण संख्या म्हणजे होय.

- अ) गणित मध्य
- ब) मध्य विचलन
- क) भूमिती मध्य
- ड) यापैकी कोणतेही नाही

iv) दोन चलपदामधील सहसंबंधाची आलेखरेषा, सरळरेषा नसल्यास त्यामधील सहसंबंधास असे म्हणतात.

- अ) एकरेषीय
ब) नैकरेषीय
क) विस्कलीत

ड) या पैकी कोणतेही नाही

v) अहवालाचे शीर्षक छोटेसे असले तरी चालेल परंतु ते असावे.

- अ) आकर्षक
ब) साधे
क) मोठे
ड) या पैकी कोणतेही नाही

प्र.2) टिपा लिहा (कोणतेही दोन)

[15]

- i) चांगल्या नमूना निवडीचे निकष
ii) विभाजित वर्तुळ
iii) विस्तार आलेख
iv) सामग्रीच्या विश्लेषणाची गरज
v) अहवाल लेखनातील विविध पायऱ्या.

प्र.3) खालीलपैकी प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[20]

- i) नमूना निवड पद्धत म्हणजे काय? संभव्यता नमूना निवडीचे प्रकार स्पष्ट करा.
ii) 'आलेख' म्हणजे काय? दंडालेखाचे प्रकार स्पष्ट करा.
iii) खालील आकडेवारीचा वापर करून 'प्रमाण - विचलन' काढा.

उदा :- 38, 47, 51, 54, 56, 60, 65, 71, 73, 75

Seat
No.

Total No. of Pages : 3

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2017**ECONOMICS (Special) (Paper - XIV)****History of Economic Thoughts (Part - II)****Sub. Code : 65733****Day and Date : Monday, 27 - 03 - 2017****Total Marks : 40****Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.**

- Instructions:**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw diagrams wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives. [5]

- a) Dr. Marshall's thoughts on production; the concept of ____ firm has great importance.
 - i) Monopoly
 - ii) Representative
 - iii) Public
 - iv) Private
- b) In the book "____"; Mahatma Phule has strongly described his views on problems of farmers and agriculture.
 - i) Shetkaryancha Asud
 - ii) Gulamgiri
 - iii) Ishara
 - iv) Brahmananche Kasab
- c) According to Dr. B.R. Ambedkar ____ holdings of land is the serious problem to Indian agriculture.
 - i) Small
 - ii) Medium
 - iii) Large
 - iv) Medium and large
- d) Theory of social choice is propounded by _____.
 - i) Dr. Marshall
 - ii) Dr. Amartya sen
 - iii) Mahatma Gandhi
 - iv) Dadabhai Nauroji
- e) The method for measurement of poverty in India adopted by V.M.Dandekar was based on minimum _____.
 - i) Capital
 - ii) Calories
 - iii) Wages
 - iv) Social status

P.T.O.

Q2) Write short notes : (any three)

[15]

- Dr. Marshall's concepts of prime and supplementary cost.
- Mahatma Phule's thoughts on primary education.
- Dr. B.R. Ambedkar's views on public finance.
- Sources of economic drain.
- Dr. Amartya Sen three factors for development of social capacity.

Q3) Write detail answers on the following questions. (any two)

[20]

- Explain the thoughts of Neo-classical economist Dr. Marshall on elasticity of demand.
- Discuss the views of Rajarshi Shahu Maharaj on Agriculture development.
- State the Mahatma Gandhiji's thoughts on Rural development.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे आकृती काढा.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा.

[5]

- डॉ. मार्शल यांच्या उत्पादनाविषयक विचारांत उद्योगसंस्था या संकल्पनेस अनन्यसाधारण महत्व आहे.
 - मक्तेदारी
 - प्रातिनिधिक
 - सार्वजनिक
 - खाजगी
- महात्मा फुले यांनी आपल्या या ग्रंथामध्ये शेतकरी आणि शेतीच्या समस्या विषयी परखड विचार मांडले आहेत.
 - शेतकऱ्यांचा असूड
 - गुलामगिरी
 - इशारा
 - ब्राह्मणांचे कसब
- डॉ. बी.आर. आंबेडकर यांच्यामते शेतजमीनीची धारणक्षेत्रे ही भारतीय शेतीला भेडसावणारी एक गंभीर समस्या आहे.
 - लहान
 - मध्यम
 - मोठी
 - मध्यम व मोठी

ड) "सामाजिक निवडीचा सिद्धांत" यांनी लिहिला.

i) डॉ.मार्शल	ii) डॉ.अमर्त्य सेन
iii) महात्मा गांधी	iv) दादाभाई नौरोजी

इ) वि.म. दांडेकर यांची भारतातील दारिद्र्य मोजण्याची पध्दत ही किमान यावर आधारित होती.

i) भांडवल	ii) उष्णांक
iii) वेतन	iv) सामाजिक दर्जा

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणतेही तीन)

- डॉ.मार्शल यांच्या मुख्य खर्च व पूरक खर्च संकल्पना
- महात्मा फुले यांचे प्राथमिक शिक्षणविषयक विचार
- डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांचे सार्वजनिक आयव्यय विषयक विचार
- आर्थिक निस्सारणाचे मार्ग
- सामाजिक क्षमता विकासासाठी डॉ. अमर्त्य सेन यांनी सुचविलेले तीन घटक

[15]

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

- नवसनातनवादी अर्थशास्त्रज्ञ डॉ. मार्शल यांचे मागणीच्या लवचिकतेविषयी विचार स्पष्ट करा.
- राजर्षी शाहू महाराजांच्या कृषीविकास विषयक धोरणाची चर्चा करा.
- ग्रामीण विकासाबाबत महात्मा गांधीजींचे विचार स्पष्ट करा.

Seat No.	
-------------	--

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2017
ECONOMICS (Special) (Paper - XV)
Economics of Development and Planning (Part - II)
Sub. Code : 65734

Day and Date : Thursday, 30 - 03 - 2017

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions:
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Neat diagram should be drawn where it is necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternatives. [5]

- a) Economic planning is needed in _____ countries.
- i) Under developed
 - ii) Developing
 - iii) Developed
 - iv) All above
- b) The techniques of production preferring labour to capital is called as _____ production technique.
- i) Labour intensive
 - ii) Capital intensive
 - iii) Mixed intensive
 - iv) None of these
- c) _____ is formula of average capital out put ratio.
- i) $ACOR = \frac{K}{Y}$
 - ii) $ACOR = \frac{\Delta K}{Y}$
 - iii) $ACOR = \frac{I}{Y}$
 - iv) None of these
- d) NITI Ayog was established in the year _____.
- i) 1951
 - ii) 1977
 - iii) 2015
 - iv) None of these
- e) The period of eleven five year plan in India was _____.
- i) 1980 - 85
 - ii) 2002 - 2007
 - iii) 2007 - 2012
 - iv) 2012 - 2017

P.T.O.

Q2) Write short notes (any three) :

[15]

- Democratic planning
- Necessary conditions for success of planning
- Importance of project evaluation
- NITI AYOJ
- Objectives of twelfth five year plan.

Q3) Answer the following questions in detail (any two) :

[20]

- State some arguments in favour of capital intensive techniques of production.
- Explain main objectives of Indian planning
- Discuss the achievements of planning in India.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[5]

अ) अर्थिक नियोजनाची आवश्यकता देशासाठी आहे.

i) अविकसीत देश	ii) विकसनशील देश
iii) विकसीत देश	iv) वरील सर्व

ब) उत्पादन तंत्रामध्ये भांडवलापेक्षा श्रमाचा अधिक वापर करणाऱ्या तंत्रास उत्पादन तंत्र म्हणतात.

i) श्रम प्रधान	ii) भांडवल प्रधान
iii) मिश्र	iv) यापैकी नाही

क) हे सरासरी भांडवल उत्पादन प्रमाणाचे सूत्र आहे.

i) $ACOR = \frac{K}{Y}$	ii) $ACOR = \frac{\Delta K}{Y}$
iii) $ACOR = \frac{I}{Y}$	iv) यापैकी नाही

ड) निति आयोगाची स्थापना साली करण्यात आली.

i) 1951	ii) 1977
iii) 2015	iv) यापैकी नाही

Seat
No.

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2017
ECONOMICS (Special) (Paper - XVI)
International Economics (Part - II)

Sub. Code : 65735

Day and Date : Friday, 31 - 03 - 2017

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions:
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw neat digrarm wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternative given below. [5]

- a) When the value of visible goods Import and export was became same, the Balance of trade is like _____.
- i) Favourable
 - ii) Unfavourable
 - iii) Balanced
 - iv) None of these
- b) _____ is one of the important remedies to correct disequilibrium in Balance of Payment.
- i) Export Promotion
 - ii) Expansion of Currency
 - iii) Industrial finance
 - iv) Employment generation
- c) _____ export is increasing in India's International trade.
- i) Food grains
 - ii) Iron and steel
 - iii) Electronic goods and software
 - iv) None of these
- d) Government of India adopted new economic policy in the year _____.
- i) 1956
 - ii) 1961
 - iii) 1981
 - iv) 1991

P.T.O.

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2017**ENGLISH (Compulsory) (Paper - F)****English for Communication****Sub. Code : 65602**

Day and Date : Wednesday, 29 - 03 - 2017

Total Marks : 40

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Rewrite the following sentences by choosing the correct alternative : [4]

- i) US President Obama, in his Cairo address said, "_____ will be the currency of the 21st Century."
- a) Science and Technology b) Facebook and WhatsApp
c) Education and Innovation d) Law and Order
- ii) Abraham Lincoln described _____ as 'government of the people, by the people, and for the people'.
- a) democracy b) autocracy
c) monopoly d) world federation
- iii) When asked about being a sentinel on the country border the soldier replied,
- "It isn't a line only, my child,
It is the _____."
- a) land of my dream b) divine place
c) pride of my nation d) profile of my motherland

P.T.O.

- iv) In Tagore's 'The Banyan Tree' _____ swam by the weedy margin above their shadows.
a) two ducks	b) five ducks
c) a duck	d) seven ducks

Q2) Write short notes on the following in about 120 to 150 words each (any three): [12]

- i) Inclusive Innovation
- ii) Importance of Liberty
- iii) M.K. Gandhi on Khadi
- iv) The theme of 'The Banyan Tree'

Q3) A) Suppose that you are a H.R. Manager of a Non Governmental Organization. Write a letter of appointment to Mr. Suhas Karande appointing him as a Regional Manager in your organization. Give all the necessary details. [8]

OR

B) Write a complaint letter to the Divisional Manager of Maharashtra State Electricity Distribution Company complaining frequent electricity failure in your area. Imagine the other necessary details.

Q4) Write a report on the Annual Social Day organized in your college with the help of following points. [8]

Inaugural Session: Welcome - lighting the lamp - Speeches by the Chairman, the Principal and the guests of honour - guiding the college youth for the future

Cultural Programmes : Cultural programmes followed by the students and the alumni - variety of items - girls' participation noteworthy - songs - dance - solo performances - mimicry.

Funny Games : Post lunch session followed by the funny games for two hours - a range of funny games - students enjoyed a lot.

The Valedictory.

OR

Write a news story based on the following details and supply a suitable title.

Place - Date - source of information.

Strike of the Bank employees - all nationalised banks - two days enclosing this week end - demanding pay as per new pay commission - twenty percent bonus - increase in the remuneration of overtime - all leaders gathered together in Mumbai - union leader is to hand over a memorandum to the CM - all bank transactions came to be a stand still - ATMs empty of cash - common man is in troubles.

Q5) Build up a short piece of Group Discussion on Any One of the following topics making use of variety of expressions and interactions. [8]

i) Make in India will surely help develop India.

OR

ii) Good roads are a gateway to development.

① ① ①

SA - 9

Total No. of Pages : 3

Seat No. 45712

B.A. (Part-III) (Semester - VI) Examination, March - 2018

ECONOMICS (Special) (Paper - XII) (New)

Market & Pricing (Part - II)

Sub. Code : 65731

Day and Date : Thursday, 22 - 03 - 2018

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Neat diagrams should be drawn where it is necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternative. [5]

- i) _____ is a one of the characteristic of perfect competition.
 - a) One seller
 - b) Homogeneous products
 - c) Hetrogeneous products
 - d) None of these
- ii) In a monopoly market there is a only one _____ of the product.
 - a) Seller
 - b) Buyer
 - c) Consumer
 - d) None of these
- iii) According to chamberlin in a long-run "Excess capacity" come across in _____.
 - a) Perfect competition
 - b) Monopoly market
 - c) Monopolistic competition
 - d) None of these
- iv) Modern theory of Rent is known as _____.
 - a) Scarcity Theory of Rent
 - b) Risk Bearing Theory of Rent
 - c) Ricardian Theory of Rent
 - d) None of these

P.T.O.

- iii) चेंबरलिन यांच्या मते दिर्घकाळात "अतिरिक्त क्षमता" हि मध्ये अनुभवास येते.
 अ) पूर्ण स्पर्धे ब) मक्तेदारी बाजारपेठे
 क) मक्तेदारी युक्त स्पर्धे ड) या पैकी कोणतेही नाही
- iv) खंडाचा आधुनिक सिद्धान्त नावाने ओळखला जातो.
 अ) दुर्मिळता खंड सिद्धान्त ब) खंडाचा धोका पत्करण्याचा सिद्धान्त
 क) रिकार्डो यांचा खंडाचा सिद्धान्त ड) या पैकी कोणतेही नाही
- v) रोखतेचा त्याग करण्याबद्दल देण्यात येणारा मोबदला म्हणजे होय.
 अ) खंड ब) वेतन
 क) व्याज ड) या पैकी कोणतेही नाही

प्र.2) टिपा लिहा (कोणतेही तीन)

- अ) पूर्ण स्पर्धेतील किंमत निश्चिती
 ब) मक्तेदारी बाजारपेठेची लक्षणे
 क) "अतिरिक्त क्षमता" संकल्पना
 ड) सीमांत उत्पादकता सिद्धान्ताची गृहितके
 इ) रोखता अभिलाषेचे हेतू

[15]

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

- अ) पूर्ण स्पर्धा म्हणजे काय? पूर्ण स्पर्धेची लक्षणे स्पष्ट करा.
 ब) मक्तेदारीचे प्रकार स्पष्ट करा.
 क) खंडाचा आधुनिक सिद्धान्त स्पष्ट करा.

[20]

SA - 29

Total No. of Pages : 3

Seat No. 45712

B.A.(Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2018
ECONOMICS (Special)

Research Methodology in Economics (Part - II) (Paper - XIII)

Sub. Code : 65732

Day and Date : Friday, 23 - 03 - 2018

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions:
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Right hand figures shows full marks.
 - 3) Draw neat digrams wherever necessary.
 - 4) Students are allowed to use calculator.

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternatives given below _____ [5]

- i) _____ is a kind of probability sampling
 - a) Convenience sampling
 - b) Simple random sampling
 - c) Purposive sampling
 - d) None of these
- ii) Pie diagram is made of _____ degrees.
 - a) 90°
 - b) 180°
 - c) 360°
 - d) none of these
- iii) _____ is a formula of median
 - a) $m = \left[\frac{N+1}{2} \right]$
 - b) $m = [N+1]$
 - c) $m = \frac{\sum X}{N}$
 - d) None of these
- iv) The value at the variable which occurs most frequently in distribution is called as _____.
 - a) Mode
 - b) Median
 - c) Standred Deviation
 - d) None of these
- v) _____ is a objective of report writing
 - a) To take interview
 - b) To increase knowledge
 - c) Making survey
 - d) None of these

P.T.O.

Q2) Write a short note (any three)

[15]

- Explain the optimum size of sampling.
- State the structure of tabulation.
- Explain the frequency curve.
- Explain the concept of 'Mode'?
- Objectives of report writing

Q3) Write in detail answer of following questions (any two)

[20]

- Explain the merits and demerits of sampling method.
- What is meant by 'classification'. Explain the types of classification.
- State the various precaution in report writing.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.
 - विद्यार्थ्यांना "कॅल्क्युलेटर" वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[5]

- हा एक संभाव्यता नमूना निवडीचा प्रकार आहे.

अ) सोईस्कर नमूना	ब) साधा यादृच्छिक नमूना
क) सहेतूक नमूना	ड) या पैकी कोणतेही नाही
- विभाजित वर्तुळ अंशाचे असते.

अ) 90°	ब) 180°
क) 360°	ड) या पैकी कोणतेही नाही

iii) हे मध्यमाचे सूत्र आहे.

अ) $m = \left[\frac{N+1}{2} \right]$

ब) $m = [N+1]$

क) $m = \frac{\sum X}{N}$

ड) या पैकी कोणतेही नाही

iv) कोणत्याही वितरणात ज्यांची आकृती सर्वात जास्त असते. अशा चलाचे मुल्य म्हणजे होय.

अ) बहुलक

ब) मध्यमा

क) प्रमाण विचलन

ड) या पैकी कोणतेही नाही

v) हे एक अहवाल लेखनाचे उद्दिष्टे आहे.

अ) मुलाखत घेणे

ब) ज्ञानात भर घालणे

क) सर्व्हे करणे

ड) या पैकी कोणतेही नाही

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणतेही तीन वर)

[15]

अ) नमूना निवडीचे इष्टतम आकारमान स्पष्ट करा.

ब) सारणीची रचना स्पष्ट करा.

क) वारंवारिता वक्र स्पष्ट करा.

ड) 'बहुलक' हि संकल्पना स्पष्ट करा.

इ) अहवाल लेखनाचे उद्दिष्टे

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन वर)

[20]

अ) नमूना निवडीचे गुण आणि दोष स्पष्ट करा.

ब) वर्गीकरण म्हणजे काय? वर्गीकरणाचे प्रकार स्पष्ट करा.

क) अहवाल लेखनातील विविध दक्षता सांगा.

SA - 49

Total No. of Pages : 3

Seat No. 45712

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2018
ECONOMICS (Paper - XIV) (Special)
History of Economics Thought (Part - II)
Sub. Code : 65733

Day and Date : Saturday, 24 - 03 - 2018

Total Marks : 40

Time : 03:00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives. [5]

- i) _____ introduced first the concept of time element in the value theory.
 - a) Keynes
 - b) Ricardo
 - c) Walars
 - d) Marshall
- ii) According to Chh. Shahu Maharaj Indian Farmer's are backward due to _____.
 - a) Lack of capital
 - b) Lack of land
 - c) Lack of Education
 - d) All the above
- iii) _____ said that, famine implies starvation but not viceversa.
 - a) Mahatma Jyotiba Phule
 - b) Dr. Ambedkar
 - c) Dr. Amartya Sen
 - d) V.M. Dandekar
- iv) The concept of Decentralization of Power is propounded by _____.
 - a) Mahatma Gandhi
 - b) D.R.Gadgil
 - c) Amartya Sen
 - d) V.M. Dandekar
- v) The concept of Gram Swarajya is introduced by _____.
 - a) Mahatma Jyotiba Phule
 - b) Dr. Ambedkar
 - c) Mahatma Gandhi
 - d) Dr. Amartya Sen

P.T.O.

Q2) Write short notes (any three) :

- i) Quasi rent
- ii) Drain Theory
- iii) Mahatma Phule views on education
- iv) The concept of Gram Swarajya
- v) Basic Principles of Development

Q3) Write detail answers on any two of the following :

[20]

- i) Explain the Dr. Ambedkar's thoughts on agricultural and development policy.
- ii) State the thoughts of Chh. Shahu Maharaj regarding agricultural development.
- iii) State the Dr. Amartya Sen thoughts on social choice and capabilities.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा -

[5]

- i) मूल्य सिध्दांतात वेळेचे महत्त्व यानी प्रथम सांगितले.

अ) केन्स	ब) रिकार्डो
क) वॉलरा	ड) मार्शल
- ii) छ. शाहू महाराज यांच्या मते भारतीय शेतकरी हा मुळे मागासलेला आहे.

अ) भांडवलाची कमतरता	ब) जमिनीची कमतरता
क) शिक्षणाची कमतरता	ड) वरिल सर्व

iii) यांच्या मते दुष्काळात उपासमार अभिप्रेत असते-पण उपासमार म्हणजे दुष्काळ नव्हे.

- अ) महात्मा जोतीबा फुले ब) डॉ. आंबेडकर
क) डॉ. अमर्त्यसेन ड) व्हि.एम्. दांडेकर

iv) आर्थिक सत्तेचे विकेंद्रीकरण हि संकल्पना यांनी मांडली.

- अ) महात्मा गांधी ब) डी.आर. गाडगीळ
क) अमर्त्य सेन ड) व्हि. एम्. दांडेकर

v) ग्राम स्वराज्य हि संकल्पना यांनी मांडली.

- अ) महात्मा जोतीबा फुले ब) डॉ. आंबेडकर
क) महात्मा गांधी ड) डॉ. अमर्त्य सेन

प्र.2) टीपा लिहा (कोणत्याही तीन) :

[15]

- i) आभास खंड
ii) निस्सारण सिध्दांत
iii) महात्मा फुले यांचे शिक्षण विषयक विचार
iv) ग्राम स्वराज्याची संकल्पना
v) विकासाची मूलभूत तत्त्वे

प्र.3) खालील प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा (कोणत्याही दोन) :

[20]

- i) डॉ. आंबेडकर यांचे शेती आणि विकास विषयक निती या विषयी विचार स्पष्ट करा.
ii) छ. शाहू महाराज यांचे शेती विकास विषयक विचार सांगा.
iii) सामाजिक निवड आणि क्षमता या विषयक डॉ. अमर्त्य सेन यांचे विचार सांगा.

iii

SA - 68

Total No. of Pages : 3

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2018

ECONOMICS (Special Paper - XV)

Economics of Planning (New)

Sub. Code : 65734

Day and Date : Tuesday, 27 - 03 - 2018

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Neat diagrams be drawn where it is necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives [5]

- i) The development plan of a particular region determined on the basis of the requirement of that region is known as ____ plan.
 - a) Micro
 - b) Regional
 - c) Capitalistic
 - d) None of these
- ii) The duration of first five year plan in India is ____
 - a) 1951-1956
 - b) 1961-1966
 - c) 2007-2012
 - d) 2002-2007
- iii) the ____ is the deputy chairman of the NITI Ayog.
 - a) Rajnath sing
 - b) Arun Jetyal
 - c) Arvind Pangaria
 - d) Nitin Gadkari
- iv) The technology of the production in which more capital used is known as ____ production technique.
 - a) Labour-intensive
 - b) Capital intensive
 - c) Land-intensive
 - d) Non of these.
- v) ____ was the first economist to advocate a "Rolling plan" for developing countries.
 - a) Myrdal
 - b) Keynes
 - c) Adam smith
 - d) Karl marx

P.T.O.

Q2) Write short notes (any three)

- i) Capital Intensive technique
- ii) Features of Input - output analysis.
- iii) Objectives of planning in India
- iv) Types of capital output Ratio
- v) Regional planning.

Q.3) Write detail answers of the following questions (any two)

[20]

- i) Explain the meaning of Economic planning and types of economic planning.
- ii) Explain the achievements and failure of Indian planning.
- iii) Explain the meaning of labour intensive technique of production and state it's merits.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - 2) योग्य तेथे सुबक आकृत्या काढा.
 - 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्ये पूर्ण करा.

[5]

- i) विशिष्ट प्रदेशातील लोकांच्या गरजा लक्षात घेऊन विकासाचे जे नियोजन केले जाते त्यास नियोजन म्हणतात.

अ) सुक्ष्म	ब) प्रादेशिक
क) भांडवलशाही	ड) यापैकी नाही.
- ii) भारताच्या पहिल्या पंचवर्षीक योजनेचा कालावधी आहे.

अ) 1951-1956	ब) 1961-1966
क) 2007-2012	ड) 2002-2007

Seat No.	45712
----------	-------

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2018

ECONOMICS (Part - II) (Special) (Paper - XVI (A))

International Economics (Part - II)

Sub. Code : 65735

Day and Date : Wednesday, 28 - 03 - 2018

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw neat digrams wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives. [5]

- i) When the value of visible goods of Import and export shown in the balance - sheet that is called as _____
 - a) Balance of payment
 - b) Balance of trade
 - c) Favourable balance of payment
 - d) None of these
- ii) "W.T.O." was established in the - year _____
 - a) 1991
 - b) 1951
 - c) 1995
 - d) 2011
- iii) The value of _____ goods are increasing fastly In indian export.
 - a) Engineering goods
 - b) Food grains
 - c) Iron and steel
 - d) All above
- iv) Actual functioning of 'IBRD' was started in the year _____
 - a) 1945
 - b) 1946
 - c) 1948
 - d) None of above

- ii) जागतिक व्यापार संघटनेची स्थापना साली झाली.
 अ) 1991 ब) 1951
 क) 1995 ड) 2011
- iii) भारताच्या निर्यातीत वस्तूचे मुल्य वाढत आहे.
 अ) अभियांत्रिकी वस्तू ब) अन्नधान्य
 क) लोखंड व पोलाद ड) वरील सर्व
- iv) जागतिक बँकेचे प्रत्यक्ष कामकाज साली सुरू झाले.
 अ) 1945 ब) 1946
 क) 1948 ड) या पेक्षा वेगळे
- v) भारत हा "सार्कचा" सदस्य देश आहे.
 अ) संस्थापक ब) प्रवर्तक
 क) भांडवलदार ड) वरील पैकी नाही

प्र.2) टीपा लिहा (कोणत्याही तीन)

[15]

- i) भारताच्या परकिय व्यापाराचा अकार
 ii) परकिय भांडवलाचे प्रकार
 iii) भारतीय रूपयाची परिवर्तनियता
 iv) प्रत्यक्ष विदेशी गुंतवणूक
 v) सार्कची उदिष्ठे.

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[20]

- i) भारताच्या व्यवहारतोल असमतोलाची कारणे सांगा. तो दुरूस्त करण्याचे उपाय सांगा.
 ii) जागतिक व्यापार संघटनेची कार्ये सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
 iii) नाणेनिधीच्या कार्याचे मुल्यमापन करा.

① ① ①

SA - 59

Total No. of Pages : 3

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2018

ENGLISH (Compulsory) (New)

English for Communication (Paper - F)

Sub. Code : 65602

Day and Date : Monday, 26 - 03 - 2018

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer the following questions choosing the correct alternative. [4]

- i) According to Raghunath Mashelkar, a robust national ecosystem recognizes the coexistence of _____.
 - a) science and technology
 - b) saraswati and lakshmi
 - c) innovation and environment
 - d) development and technology
- ii) Minoo Masani uses the phrase 'No man is an island' from a poem written by _____.
 - a) Rabindranath Tagore
 - b) Robert Frost
 - c) William Blake
 - d) John Donne
- iii) _____ love their lives so lovingly, and so they run away from death.
 - a) Soldiers
 - b) People
 - c) Animals
 - d) Politicians
- iv) The child in the poem 'The Banyan Tree' would like to float like _____.
 - a) fish
 - b) wood
 - c) ducks
 - d) leaves

P.T.O.

Q2) Write short notes on **ANY THREE** of the following in about 120 to 150 words each: [12]

- A) Raghunath Mashelkar's idea of 'inclusive innovation'
- B) Tests to judge good and bad government
- C) Disastrous situation of people from Orissa
- D) The distinctive qualities that make the soldier a superhuman

Q3) A) Write a complaint letter to the concerned authority regarding the irregular water supply in your locality. [8]

OR

B) Write an Application Letter in response to the following advertisement.

REQUIRED

A prestigious private company based in Nashik (M.S.) is looking for competent, self-motivated and dynamic candidates to fill the following position

Sales executives

- At least Bachelor's degree
- Computer knowledge is must. Fluency in English is essential.
- Freshers may apply

Apply within 15 days from the publication of the advertisement to careers.isb@gmail.com

Q4) A) Write a report on the given topic with the help of the given points:[8]

- Seminar held in your college on "Preparing for Competitive Exams"
- Inaugural Session: Chief guest-tahasildar/Dy.SP, Chairperson-Principal of the college, Enlightening the lamp, Chief guest explained the importance of competitive exams, Principal's speech, vote of thanks

- The Second Session: Resource Person-The director, Bright Careers Academy, Satara, explained strategy while preparing for competitive exams
- Valedictory Session: Introduction by the senior teacher, Chairperson- Branch Manager of a nationalised bank, his speech, vote of thanks

OR

B) Write a news story based on the following details, Supply a suitable headline.

- Place: Mumbai
- Date: 09 February 2018
- Source: Express News Service
- A 41 year old lady teacher - Pune - lost ₹ 1.6 lakh - online fraud - ATM card details told - the unknown person telephoned - asked the ATM card details - the card renewal - the lady received SMSs - did not see- huge amount lost - the card blocked - lodged a police complaint.

Q5) Build up a short piece of Group Discussion on ANY ONE of the following topics making use of expressions and interactions used in Group Discussion.

[8]

A) A craze for cell-phone among college students.

OR

B) To save Marathi language means to save Maharashtra.

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, October - 2018
ECONOMICS (Special) (Paper - XIII)
Research Methodology in Economics (Part - II)
Sub. Code : 65732

Day and Date : Wednesday, 31 - 10 - 2018

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 4) Students are allowed to use calculator.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives given below : [5]

- i) _____ sampling is Non-probability types of sampling.
 - a) Random
 - b) Convenience
 - c) Quota Method
 - d) None of these
- ii) In simple bar chart, there is a _____ variable.
 - a) One
 - b) Two
 - c) Four
 - d) None of these
- iii) Pie diagram indicates _____ degree.
 - a) 90°
 - b) 180°
 - c) 360°
 - d) None of these
- iv) _____ is a equation of standard deviation.
 - a) $\frac{N+1}{2}$
 - b) $\sqrt{\frac{\sum d^2}{N}}$
 - c) $\frac{\sum X}{N}$
 - d) None of these

- v) _____ is a one of the type of correlation.
- Linear & Non-Linear correlation
 - Upward and Backward correlation
 - Horizontal correlation
 - None of these

Q2) Write a short notes (Any three)

- Optimum size of sampling.
- Types of Classification.
- Range Graph.
- Importance of data analysis.
- Simple Arithmetic Mean.

[15]

Q3) Write in detail answers of the following questions - (Any Two)

- What is meant by "Sampling"? Explain the types of probability sampling.
- What is meant by "Tabulation"? Explain the types of Tabulation.
- Explain in detail the concept of "Mode".

[20]

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गूण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
 - विद्यार्थ्यांना कॅलक्युलेटर वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) खालीलपैकी योग्य पर्याय शोधून विधाने पूर्ण करा.

- नमूना हा गैर-संभाव्यता प्रकारचा नमूना आहे.

अ) यादृच्छिक	ब) सहेतूक
क) कोटापद्धत	ड) या पैकी कोणतेही नाही
- साध्या दंडालेखा मध्ये चल दाखविलेले असते.

अ) एक	ब) दोन
क) चार	ड) या पैकी कोणतेही नाही

[5]

SB - 117

- iii) विभाजित वर्तुळ हे अंशाचे असते.
अ) 90° ब) 180°
क) 360° ड) या पैकी कोणतेही नाही
- iv) प्रमाण विचलन काढण्यासाठी सूत्राचा वापर केला जातो.
अ) $\frac{N+1}{2}$ ब) $\sqrt{\frac{\sum d^2}{N}}$
क) $\frac{\sum X}{N}$ ड) या पैकी कोणतेही नाही
- v) हा एक सहसंबंधाचा प्रकार आहे.
अ) एक रेषीय व नौकरेषीय सहसंबंध ब) उर्ध्व व प्रतिगामी सहसंबंध
क) क्षितिज समांतर सहसंबंध ड) या पैकी कोणतेही नाही

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

- अ) नमूना निवडीचे इष्टतम आकारमान.
ब) वर्गीकरणाचे प्रकार.
क) विस्तार आलेख.
ड) सामग्रीच्या विश्लेषणाचे महत्व.
इ) साधा गणितिय मध्यक.

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

- अ) "नमूना निवड" म्हणजे काय? संभाव्यता नमूना निवडीचे प्रकार सांगा.
ब) "सारणीकरण" म्हणजे काय? सारणीकरणाचे प्रकार स्पष्ट करा.
क) "बहुलक" हि संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

ॐ ॐ ॐ

SB - 135

Total No. of Pages : 3

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, November - 2018

ECONOMICS (Special)

History of Economic Thoughts (Part-II) (Paper - XIV) (New)

Sub. Code : 65733

Day and Date : Thursday, 01 - 11 - 2018

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

Total Marks : 40

- Instructions:**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw diagrams wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives. [5]

- i) If demand for a commodity does not change at all in response to change in its price is called _____ of demand.
 - a) More than one elasticity
 - b) Less than one elasticity
 - c) Infinite elasticity
 - d) Perfect in elasticity
- ii) Mahatma Phule presented his views on education before _____ commission.
 - a) Hunter
 - b) Irwin
 - c) Churchill
 - d) Saiman
- iii) According to Dr. Babasaheb Ambedkar agriculture should be _____ industry/business.
 - a) Private
 - b) Government
 - c) Partnership
 - d) Joint stock
- iv) 'Sarvoday Plan' was propounded by _____.
 - a) Mahatma Phule
 - b) Dadabhai Nauroji
 - c) Mahatma Gandhi
 - d) Dr. Ambedkar
- v) Dr. Amartya Sen said that for maximum social welfare _____ should be made available to people.
 - a) Equal opportunity
 - b) Loan
 - c) Subsidy
 - d) Government job

P.T.O.

Q2) Write short notes. (any three)

- Mahatma Phule's views on women education.
- Rajarshi Shahu's water management policy
- Sources of economic drain
- Mahatma Gandhiji's Gram-Swarajya
- V.M. Dandekar's views on poverty

Q3) Write detail answers on the following (any two)

- Explain neoclassical economist Dr. Marshall's theory of value.
- State Mahatma Gandhiji's views on decentralization and rural development.
- State the views of Dr. D.R. Gadgil on cooperative movement in India.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे आकृती काढा.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा.

अ) वस्तूच्या किंमतीत बदल झाला तरी त्या वस्तूच्या मागणीत कोणताही बदल होत नसेल तर तेव्हा मागणीची किंमत लवचिकता असते.

i) एक पेक्षा जास्त	ii) एक पेक्षा कमी
iii) अनंत	iv) पूर्ण ताठर

ब) आयोगासमोर महात्मा फुले यांनी शिक्षणविषयक विचार मांडले.

i) हंटर	ii) आर्यविन
iii) चर्चिल	iv) सायमन

- क) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या मते शेती हा उद्योग असावा.
- i) खाजगी ii) शासकीय
iii) भागीदारी iv) संयुक्त
- ड) यांनी सर्वोदय योजना मांडली.
- i) महात्मा फुले ii) दादाभाई नौरोजी
iii) महात्मा गांधी iv) डॉ. आंबेडकर
- इ) डॉ. अमर्त्य सेन म्हणतात की, सामाजिक महत्तम कल्याण साध्य करण्यासाठी लोकांना उपलब्ध करून दिले पाहिजे.
- i) समान संधी ii) कर्ज
iii) अनुदान iv) शासकीय नोकरी

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) महात्मा फुले यांचे स्त्री-शिक्षण विषयक विचार
ब) राजर्षी शाहू महाराजांचे जलव्यवस्थापन धोरण
क) आर्थिक नि सारणाचे मार्ग
ड) महात्मा गांधीचे ग्रामस्वराज्य
इ) वि.म.दांडेकरांचे दारिद्र्यविषयक विचार

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[20]

- अ) नवसनातनवादी अर्थशास्त्रज्ञ डॉ. मार्शल यांचे मूल्य सिद्धांत स्पष्ट करा.
ब) महात्मा गांधी यांचे विकेंद्रीकरण आणि ग्रामीण विकास बाबतचे विचार स्पष्ट करा.
क) डॉ. डी. आर गाडगीळ यांचे भारतातील सहकारी चळवळी विषयीचे विचार विशद करा.

SB - 152

Total No. of Pages : 3

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, November - 2018

ECONOMICS (Paper - XV)

Economics of Planning (New)

Sub. Code : 65734

Day and Date : Saturday, 03 - 11 - 2018

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Neat diagrams be drawn where it is necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives. [5]

- i) _____ planning refers to long term planning.
 - a) Perspective
 - b) Physical
 - c) Financial
 - d) Rolling
- ii) In 1944, 'Bombay Plan' was presented by _____ leading industrialists of Bombay.
 - a) 7
 - b) 6
 - c) 5
 - d) 8
- iii) _____ is the chairman of the "NITI Ayog".
 - a) Prime minister
 - b) Home minister
 - c) Finance minister
 - d) None of these
- iv) 'Rolling Plan' was introduced in Indian planning by the _____ government on April 1, 1978.
 - a) Congress
 - b) Janata
 - c) Bhajap
 - d) None of these
- v) The duration of eleventh five year plan in India was _____.
 - a) Year 2000-2005
 - b) Year 2007-2012
 - c) Year 2002-2007
 - d) None of these

P.T.O.

- Q2) Write short notes (any three) :
- Physical and Financial Planning.
 - Limitations of capital out put ratio.
 - Meaning and stages of "Project Evaluation".
 - Functions of NITI Ayog.
 - Gandhi Plan.

- Q3) Write detail answers of the following questions (any two) : [20]
- Explain the meaning of Labour Intensive technique of production and it's merit.
 - Explain, main objectives of planning in India.
 - Explain, the necessary conditions for the success of planning.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) योग्य त्या ठिकाणी सुबक आकृत्या काढा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

- [5]
- दीर्घकालीन नियोजनाचा उल्लेख नियोजन असे करतात.
अ) परिप्रेक्ष्य
ब) वास्तव
क) वित्तीय
ड) सरकारी
 - सन 1944 मध्ये मुंबई मधील प्रमुख उद्योगपतींनी 'बॉम्बे प्लॅन' मांडला.
अ) 7
ब) 6
क) 5
ड) 8
 - हे 'निती आयोगाचे' चेअरमन आहेत.
अ) पंतप्रधान
ब) गृहमंत्री
क) अर्थमंत्री
ड) यापैकी नाही

- iv) '1 एप्रील 1978' रोजी भारतीय नियोजनात सरकती योजना सरकारने सुरू केली.
- अ) काँग्रेस
ब) जनता
क) भाजप
ड) यापैकी नाही
- v) भारतातील अकराव्या पंचवार्षिक योजनेचा कालावधी होता.
- अ) वर्ष 2000-2005
ब) वर्ष 2007-2012
क) वर्ष 2002-2007
ड) यापैकी नाही

प्र.2) टीपा लिहा (कोणत्याही तीन)

- अ) वास्तव आणि वित्तीय नियोजन
ब) भांडवल उत्पादन प्रमाणाच्या मर्यादा
क) "प्रकल्प मूल्यमापनाचा" अर्थ व टप्पे
ड) निती आयोगाची कार्ये
इ) गांधी योजना

[15]

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणत्याही दोहोवर)

- अ) श्रमप्रधान उत्पादन तंत्राचे अर्थ सांगून फायदे स्पष्ट करा.
ब) भारतीय नियोजनाची प्रमुख उद्दिष्टे लिहा.
क) नियोजनाच्या यशस्वीतेसाठी आवश्यक अटी स्पष्ट करा.

[20]

- v) The first economist who criticized classical school was _____.
- a) Fridrich list b) Ricardo
c) Keynes d) None of these

Q2) Write short notes (Any three)

[15]

- a) Malthus theory of gluts.
b) Characteristics of mercantilism.
c) Dr. Quesnay's tableau economique.
d) Marxian view of falling rate of profit.
e) The concept of natural order of physiocracy.

Q3) Write detailed answers on any two of the following.

[20]

- a) Explain the protection policy of list.
b) Explain the malthusian theory of population.
c) State the karl marx theory of value.

मराठी रूपांतर

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[5]

- i) डेव्हिड रिकार्डो यांच्या मते, वस्तुचे विनिमय मूल्य मूळे निश्चित होते.
अ) वस्तुची विपुलता ब) वस्तुची दुर्मिळता
क) श्रम पुरवठा ड) यापैकी नाही
- ii) यांनी सर्वप्रथम 'मूल्य सिध्दान्त' मांडला.
अ) कार्ल मार्क्स ब) जे.एस. मील
क) अँडम स्मिथ ड) रिकार्डो

iii)विचार हे मध्ययुगीन विचाराविरूद्धची प्रतिक्रिया होत.

अ) निसर्गवादी	ब) धार्मिक
क) व्यापारवादी	ड) वरील सर्व

iv) 'राष्ट्राची संपत्ती' हा ग्रंथ यांनी लिहीला.

अ) हेगेल	ब) फ्रेडरिक लिस्ट
क) कार्ल मार्क्स	ड) अँडम स्मिथ

v)हा सनातनवादी संप्रदायावर टिका करणारा पहिला अर्थतज्ज्ञ होय.

अ) फ्रेडरिक लिस्ट	ब) रिकार्डो
क) कॅन्स	ड) यापैकी नाही

प्र.2) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) माल्थसचा अत्युत्पादनाचा सिध्दान्त
- ब) व्यापारवादाची वैशिष्ट्ये
- क) डॉ. क्वेस्ने यांचा 'आर्थिक तक्ता'
- ड) मार्क्सचे 'नफ्याचा घटता दर' यावरील विचार
- इ) निसर्गवाद्यांची नैसर्गिक व्यवस्थेची संकल्पना

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) लिस्ट यांचे संरक्षणविषयक धोरण सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) माल्थस यांचा लोकसंख्याविषयक सिध्दान्त सविस्तर स्पष्ट करा.
- क) कार्ल - मार्क्सचा 'मूल्य सिध्दान्त' सविस्तर स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, October - 2017
ENGLISH (Compulsory) (Paper - IX)
English for Communication
Sub. Code : 65302

Day and Date : Saturday, 14 - 10 - 2017

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Answer the following questions choosing the correct alternative. [4]

- i) According to Dr. A.P.J. Abdul Kalam, in the knowledge society of the 21st century, science and ____ will go together.
 - a) environment
 - b) technology
 - c) education
 - d) medicine
- ii) The students decided not to attend the classes because ____
 - a) a boy had slapped the professor
 - b) the professor had slapped a student
 - c) students needed a holiday
 - d) there were college elections
- iii) Due to winter season, the swallow was planning to fly to ____
 - a) Greece
 - b) India
 - c) America
 - d) Egypt

iv) According to the poet, "The Woods are lovely, dark and _____"

- a) dense
- b) green
- c) deep
- d) cold

Q2) Write short notes on any THREE of the following in about 120 to 150 words each : [12]

- a) End of the story "The Happy Prince"
- b) The central idea of the poem "The Sick Rose"
- c) The old man in the story "The Riding Fate"
- d) The salient features of nations of the world in 2030

Q3) Read the following advertisement carefully, and answer the questions given below : [8]

WANTED

1. Sr. Manager – (M/F) Solapur Branch
Graduate, MBA/MSW, Having 2 - 3 years experience, Good interpersonal skills.
2. Custom Relation Manager – (M/F) Sangli Branch
Graduate, Computer Knowledge, Pleasing Personality
3. Receptionist – (F) Kolhapur Branch
Graduate, Good interpersonal Skills, pleasing personality

Apply to,

hr. Swancouriers@gmail.com

SWAN COURIERS

Old P.B. Road, Surya Complex, Kolhapur

- a) Which posts have been advertised?
- b) For which different locations the posts are advertised?
- c) What is the name of the employer and where is it located?
- d) On which address the candidates are asked to apply?

Q4) Do as directed :

[8]

- a) Choose the alternative that indicates the correct meaning of the underlined word.

i) Every student has an urge to get a good job.

1) urgency

2) desire

3) curiosity

4) confidence

ii) Virat was looking gloomy as he was unable to score a century.

1) unhappy

2) happy

3) cheerful

4) delighted

- b) Give negative forms of the following adjectives by adding appropriate prefixes to them.

1) perfect

2) important

c) Fill in the gaps in the following sentences choosing appropriate words from the pair given after each sentence.

- 1) It was the prime minister's _____ visit to Pakistan. (historical/historic)
- 2) The advocate gave him an _____ about his land problem. (advice/advise)

d) Fill in the blanks in the following sentences making use of the appropriate words given in the bracket.

- 1) Earthquake, tsunami, flood, etc. are the example of natural _____
(adversity/calamity)
- 2) Most of the times, _____ aloud is considered as mannerless.
(smiling/laughing)

Q5) Rewrite the following sentences correcting them where necessary

[8]

- a) ~~The~~ Ramayana deals with the victory of good over evil.
- b) Nowadays, hundred kilometers are not a long distance.
is
- c) The students must not be afraid by exams.
of
- d) One of the child shouted loudly during the programme.
children
- e) There are much books in our college library.
many
- f) This property belongs of my father.
to
- g) If I spoke French, I will go to France.
speak
- h) Right now, his father was busy in reading a newspaper.
is

Seat No.	
-------------	--

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, October - 2017
ECONOMICS (Paper - X) (Special)

Economics of Development

Sub. Code : 65534

Day and Date : Monday, 23 - 10 - 2017

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions:
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicates full marks.
 - 3) Draw the neat diagrams where necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives. [5]

- i) The concept of sustainable development was introduced by _____ committee.
 - a) Brutland
 - b) Jankiraman
 - c) Edwerd
 - d) Goiporia
- ii) _____ is the obstacle in process of economic development of country.
 - a) Low income
 - b) Low saving
 - c) Low investment
 - d) All of the above
- iii) _____ is the last stage in rostows economic growth theory.
 - a) Traditional stage
 - b) The age of mass consumption
 - c) The take off stage
 - d) The drive maturity
- iv) The concept of spread effect was introduced by _____.
 - a) Myrdal
 - b) Rostow
 - c) Lewis
 - d) Samuelson
- v) The human resource development is depend upon _____.
 - a) Investment in education and training in country
 - b) Health facilities in country
 - c) Expenditure on research in country
 - d) All of the above

Q2) Write short notes (any three)

[15]

- Green development
- Developed and developing countries
- Myrdal's theory of economic development.
- Role of state in economic development
- Features of modern economic growth

Q3) Write the answer of following questions in details. (any two)

[20]

- Write the indicators of economic development of country
- State the characteristics of undeveloped countries.
- Explain the rosenstain rodan theory of economic development.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1) दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा.

[5]

- शाश्वत विकासाची संकल्पना समीतीने मांडली.

अ) ब्रुटलॅंड	ब) जानकीरमन
क) एडवर्ड	ड) गोईपोरीया
- हा देशाच्या आर्थिक विकास प्रक्रियेतील अडथळा आहे.

अ) अल्प उत्पन्न	ब) अल्प बचत
क) अल्प गुंतवणूक	ड) वरीलपैकी सर्व

Seat No.	
-------------	--

B.A. (Part - III) (Semester - V) Examination, October - 2017

ECONOMICS (Special) (Paper - XI)

International Economics (Part - I)

Sub. Code : 65535

Day and Date : Tuesday, 24 - 10 - 2017

Total Marks : 40

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives. [5]

- i) Comparative cost theory of International trade is given by _____
 - a) Ricardo
 - b) Dr. Marshall
 - c) Heckscher-Ohlin
 - d) Schumpeter
- ii) Now-a-days _____ is called engine of economic growth.
 - a) Poverty
 - b) Trade
 - c) Population
 - d) Rate of employment
- iii) Exchange rate is the rate of one countries currency to _____
 - a) another nation's currency
 - b) developed nation's currency
 - c) other nations population
 - d) developing nation's currency
- iv) _____ policy is useful for developing countries.
 - a) Free trade
 - b) Protective trade
 - c) Liberalisation
 - d) Both (a) and (b)

Seat
No.

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2015
Economics (Compulsory) (Special) (Regular) (Paper - XII)
Economics of Development and Planning
Sub. Code : 57931

Day and Date : Monday, 30 - 03 - 2015
 Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Total Marks : 40

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Neat diagrams should be drawn wherever necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.

- Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives [5]
- a) The development plan of a particular region determined on the basis of the requirement of that region is known as _____ plan
 - i) Micro
 - ii) Regional
 - iii) Capitalistic
 - iv) None of these
 - b) The technology of the production in which more capital is used is known as _____ production technique.
 - i) Labour-intensive
 - ii) combination of both
 - iii) capital-intensive
 - iv) None of these
 - c) The planning commission was established in _____.
 - i) 1951
 - ii) 1950
 - iii) 1965
 - iv) 1958
 - d) Prof. A.N. Agrawal put forward the plan based on the philosophy of _____.
 - i) M. Gandhi
 - ii) M. Phule
 - iii) P. Nehru
 - iv) None of these
 - e) Economic development is based on 'Growth with stability' was the main objective of _____ plan.
 - i) First
 - ii) Second
 - iii) Third
 - iv) Fourth

P.T.O.

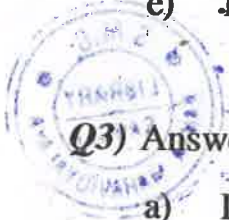

M - 46

Q2) Write short notes (any three)

[15]

- Perspective Planning
- Capital Intensive production Technique.
- 11th five year plan.
- Planning commission
- Merits and Demerits of Indian planning.

Q3) Answer the following questions (any Two)

[20]

- Discuss the main objectives of Indian Economic planning.
- Explain the factor impact on capital-output ratio.
- Explain the importance of Regional balance development.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा.

[5]

अ) एखाद्या प्रदेशाच्या गरजा लक्षात घेऊन विकासासाठी तयार करण्यात येणाऱ्या नियोजनाला नियोजन म्हणतात.

i) व्यष्टी	ii) प्रादेशिक
iii) भांडवलशाही	iv) यापेक्षा वेगळे

ब) ज्या उत्पादनतंत्रात अधिक प्रमाणात भांडवलाचा वापर केला जातो. त्या उत्पादनतंत्राला उत्पादन तंत्र म्हणतात.

i) श्रम प्रधान	ii) मध्यमार्गी
iii) भांडवलप्रधान	iv) यापेक्षा वेगळे

- क) मध्ये नियोजन मंडळाची स्थापना करण्यात आली.
- i) 1951 ii) 1950
iii) 1965 iv) 1958
- ड) प्रा. ए. एन. आगरवाल यांनी यांच्या तत्वज्ञानावर आधारित योजना मांडली
- i) म. गांधी ii) म. फुले
iii) प. नेहरू iv) या पेक्षा वेगळे
- इ) 'स्थर्यासह आर्थिक विकास' हे पंचवार्षिक योजनेचे प्रमुख उद्दिष्ट होते.
- i) पहिल्या ii) दुसऱ्या
iii) तिसऱ्या iv) चौथ्या

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

- अ) परिप्रेक्ष्य नियोजन
ब) भांडवल प्रधान उत्पादन तंत्र
क) 11 वी पंचवार्षिक योजना
ड) नियोजन मंडळ
इ) भारतीय नियोजनाचे यश-अपयश

[15]

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (फक्त दोन)

[20]

- अ) भारतातील आर्थिक नियोजनाच्या प्रमुख उद्दिष्टांची चर्चा करा.
ब) भांडवल - उत्पादन गुणोत्तरावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
क) विभागीय संतुलीत विकासाचे महत्व स्पष्ट करा.

Seat
No.

B.A (Part - III) (Semester - VI) Examination March, 2015
ECONOMICS (Paper - XIII)
Research Methodology in Economics (Part - II) (Regular)
Sub. Code : 57932

Day and Date : Tuesday, 31 - 03 - 2015

Total Marks : 40

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Right hand figures shows full marks.
 - 3) Draw neat diagrams wherever necessary.
 - 4) Students are allowed to use calculator.

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternative given below : [5]

- a) _____ is a kind of probability sampling.
- i) Convenience method
 - ii) Purposive method
 - iii) Grid method
 - iv) None of these
- b) The diagram shows 360 degree is known as _____.
- i) Pie diagram
 - ii) Two dimensional diagram
 - iii) Three dimensional diagram
 - iv) None of these
- c) _____ is a formula of mean.
- i) $\frac{\sum N}{X}$
 - ii) $\frac{\sum X}{N}$
 - iii) $\sum X.n$
 - iv) None of these
- d) _____ is a type of graph.
- i) Pie diagram
 - ii) Bar diagram
 - iii) 'i' and 'ii'
 - iv) None of these
- e) The value of the variable which occurs most frequently in distribution is called as _____.
- i) Mode
 - ii) Mean
 - iii) Standard Deviation
 - iv) None of these

P.T.O.

Q2) Write a short notes on (Any three):

- Merits of sampling.
- Simple Random Sampling.
- Base of classification.
- Importance of data analysis.
- Features of good report writing.

Q3) Write detail answers on 'Any two' of the following :

[20]

- What is sampling? Explain the optimum size of sampling.
- What is meant by graph? Explain the various types of graph.
- i) Calculate the medium from following data.

[5]

Sr. No.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Weight (kg.)	110	92	72	77	105	107	88	115	101	93	97

- ii) Calculate the Arithmetic mean from following data.

[5]

Examples-Marks - 53, 58, 73, 78, 45, 48, 49, 81, 36, 64

मराठी रूपांतर

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.
 - विद्यार्थ्यांना 'कॅलक्युलेटर' वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[5]

- हा संभाव्यता नमूना निवडीचा प्रकार आहे.

अ) सुविधाजनक पद्धत

ब) सहेतूक पद्धत

क) ग्रिड पद्धत

ड) या पैकी कोणतेही नाही.

ii) 360 अंश दर्शविणारी आकृती म्हणजेहोय.

अ) विभाजित वर्तुळ

ब) द्विमिती आकृती

क) त्रिमिती आकृती

ड) या पैकी कोणतेही नाही.

iii) हे मध्यकाचे सूत्र आहे.

अ) $= \frac{\sum N}{X}$

ब) $\frac{\sum X}{N}$

क) $\sum X.n$

ड) या पैकी कोणतेही नाही.

iv) आलेखाचा प्रकार आहे.

अ) विभाजित वर्तुळ

ब) दंडालेख

क) 'अ' आणि 'ब'

ड) या पैकी कोणतेही नाही.

v) कोणत्याही वितरणात ज्यांची आवृत्ती सर्वात जास्त असते अशा चलाचे मूल्य म्हणजे

अ) बहुलक

ब) मध्यक

क) प्रमाण विचलन

ड) या पैकी कोणतेही नाही.

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणतेही 'तीन'वर)

[15]

अ) नमूना निवडीचे गुण.

ब) साधा यादृच्छिक नमूना.

क) वर्गीकरणाचे आधार.

ड) सामग्रीच्या विश्लेषणाचे महत्व.

इ) आदर्श संशोधन अहवालाची लक्षणे.

प्र.3) खालील पैकी कोणत्याही 'दोन' प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

अ) नमूना निवड म्हणजे काय? नमूना निवडीचे इष्टतम आकारमान स्पष्ट करा.

ब) आलेख म्हणजे काय? आलेखाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

क) i) खालील आकडेवारीचा वापर करून 'मध्यमा' काढा.

[5]

उदाहरण:-

अनु.क्र.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
वजन कि.ग्रा.	110	92	72	77	105	107	88	115	101	93	97

ii) खालील आकडेवारीचा वापर करून 'गणितमध्य' काढा.

[5]

उदाहरण:- गुण- 53, 58, 73, 78, 45, 48, 49, 81, 36, 64,

Seat
No.

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, April - 2015
ECONOMICS (Special) (Paper - XIV) (Regular)

History of Economic Thought

Sub. Code : 57933

Day and Date : Wednesday, 1 - 04 - 2015
 Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Total Marks : 40

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives [5]

- a) Sun spot theory is propounded by _____
 - i) Jevons
 - ii) Karl Menger
 - iii) Leon Walras
 - iv) Bohm Bawerk
- b) Karl Menger belongs to _____ school.
 - i) Early marginalist
 - ii) Austrian
 - iii) Classical
 - iv) Neo Classical
- c) The Drain Theory is propounded by _____
 - i) Dadabhai Nauroji's
 - ii) Mahatma Gandhi
 - iii) Amartya Sen
 - iv) Dr. Ambedkar
- d) Concept of Representative firm is propounded by _____
 - i) Marshall
 - ii) Keynes
 - iii) Schumpeter
 - iv) Walras
- e) _____ says that Education is a process of acquiring knowledge and programmer of life.
 - i) Dr. Amartya Sen
 - ii) Mahatma Jyotiba Phule
 - iii) Dr. Ambedkar
 - iv) Mahatma Gandhi

P.T.O.

Q2) Write short notes (any three)

[15]

- Bohm Bawerk's theory of value.
- The concept of innovator.
- Fiscal policy in depression period.
- Vertical mobility.
- Drain theory.

Q3) Write detail answer's on any two of the following:

[20]

- Explain the concept of Equi-marginal principle given by Karl-Menger.
- Explain the thought of Chh. Shahu Maharaj regarding Agriculture.
- State the Dr. Amartya Sen thoughts on social choice and capability.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा.

[5]

अ) सूर्यावरिल डागाचा सिध्दांत यांनी मांडला.

i) जेव्हान्स	ii) कार्ल मेंगर
iii) लिऑन वॉलरा	iv) बॉम बावेर्क

ब) कार्ल मेंगर संप्रदायाशी संबंधीत आहेत.

i) प्रारंभिक सीमांतवादी	ii) ऑस्ट्रीयन
iii) सनातनवादी	iv) नवसनातनवादी

क) निस्सारण सिध्दांत यांनी मांडला.

i) दादाभाई नौरोजी

ii) महात्मा गांधी

iii) अमर्त्य सेन

iv) डॉ. आंबेडकर

ड) प्रतिनिधिक उद्योगसंस्था हि संकल्पना यांनी मांडली.

i) मार्शल

ii) केन्स

iii) शंपिटर

iv) वॉलरा

इ) शिक्षणामुळे ज्ञान संपादन करता येते व आयुष्याचे नियोजन करता येते असे यांचे मत आहे.

i) डॉ. अमर्त्य सेन

ii) महात्मा जोतिबा फुले

iii) डॉ. आंबेडकर

iv) महात्मा गांधी

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

अ) बॉम-बावेर्क यांचा मूल्य सिध्दांत

[15]

ब) नवप्रवर्तकाची संकल्पना.

क) मंदीच्या काळातील राजकोषीय धोरण.

ड) उर्ध्व गतिशीलता.

इ) निस्सारण सिध्दांत

प्र.3) खालील प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा. (कोणत्याही दोन)

[20]

अ) कार्ल मॅंगर यांच्या सम-सीमांत उपयोगिता तत्वाचे स्पष्टीकरण करा.

ब) छत्रपती शाहू महाराज यांच्या शेतीविषयक विचारांचे स्पष्टीकरण करा.

क) सामाजिक निवड व सामाजिक क्षमता याबाबतचे डॉ. अमर्त्यसेन यांचे विचार सांगा.

Seat
No.

M-104(A)
Total No. of Pages : 7

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, April - 2015
ECONOMICS (Special) (Paper - XV(A)) (Regular)

International Economics - (Part - II)

Sub. Code : 56944

Day and Date : Tuesday, 07 - 04 - 2015

Total Marks : 40

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives : [5]

- a) There are _____ main concepts of balance of trade.
 - i) 2
 - ii) 3
 - iii) 4
 - iv) 5
- b) _____ is one of the important remedy to correct disequilibrium in balance of payment.
 - i) Export promotion
 - ii) Expansion of currency
 - iii) Industrial finance
 - iv) Employment generation
- c) India's expenditure on _____ is increasing very fast since 1991.
 - i) Import of food grains
 - ii) Import of fruits
 - iii) Import of petroleum products
 - iv) Import of machines

P.T.O

- d) Foreign exchange management act was passed in India on _____.
- 1947
 - 1971
 - 1999
 - 2001
- e) The establishment year of IMF is _____.
- 1945
 - 1951
 - 1965
 - 1982

Q2) Write short notes any three :

[15]

- Structure of Balance of payment.
- Volume of India's foreign trade since 1991.
- Need of foreign capital.
- FEMA - 1999.
- Functions of WTO.

Q3) Write in detail answers on any two of the following :

[20]

- Explain the causes and effects of disequilibrium in balance of payment.
- State the composition and direction of India's foreign trade since 1991.
- Explain the functions and achievements of IBRD.

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[5]

अ) व्यापारशेपाच्या प्रमुख संकल्पना आहेत.

i) 2

ii) 3

iii) 4

iv) 5

ब) हा व्यवहारशेपातील असमतोल दुरुस्त करण्याचा महत्वाचा उपाय आहे.

i) निर्यात वाढ

ii) चलनविस्तार

iii) औद्योगिक वित्तपुरवठा

iv) रोजगारवाढ

क) भारताचा वरील खर्च 1991 पासून वेगाने वाढत आहे.

i) अन्नधान्याची आयात

ii) फळांची आयात

iii) पेट्रोलियम उत्पादनाची आयात

iv) यंत्राची आयात

ड) भारतात परकीय चलन व्यवस्थापन कायदा मध्ये संमत करण्यात आला.

i) 1947

ii) 1971

iii) 1999

iv) 2001

इ) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीच्या स्थापनेचे वर्ष हे आहे.

i) 1945

ii) 1951

iii) 1965

iv) 1982

M-104(A)

[15]

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) :

- अ) व्यवहारशेघाची रचना
- ब) भारताच्या आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा 1991 नंतरचा आकार
- क) परकीय भांडवलाची गरज
- ड) फेमा - 1999
- इ) जागतिक व्यापार संघटनेची (WTO) कार्ये

प्र.3) खालीलपैकी दोहोंची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) व्यवहारशेघातील असमतोलाची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.
- ब) 1991 नंतरच्या काळातील भारताच्या आंतरराष्ट्रीय व्यापाराची रचना व दिशा स्पष्ट करा.
- क) जागतिक बँकेची (IBRD) कार्ये व यशापयशाचे वर्णन करा.

☆☆☆

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, April - 2015**ECONOMICS (Special) (Optional) (Paper - XV(B)) (Regular)****Banks and Financial Market - (Part - II)****Sub. Code : 56944****Day and Date : Tuesday, 07 - 04 - 2015****Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.****Total Marks : 40**

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Neat diagrams should be drawn where its necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentence by choosing correct alternatives : [5]

- a) Govt. Securities are being sold by _____ in capital market.
 - i) I.D.B.I.
 - ii) SIDBI
 - iii) NBFBI
 - iv) RBI
- b) Finance made available to self help group is called as _____.
 - i) Macro finance
 - ii) Micro finance
 - iii) State finance
 - iv) Large finance
- c) Bombay stock exchange established in _____.
 - i) 1852
 - ii) 1868
 - iii) 1870
 - iv) 1875
- d) International settlement Bank established in _____.
 - i) 1930
 - ii) 1932
 - iii) 1938
 - iv) 1945
- e) The head office of SEBI is located at _____.
 - i) Chennai
 - ii) Kulkatta
 - iii) Delhi
 - iv) Mumbai

Q2) Write short notes any three :

- Micro finance.
- Instruments of money market.
- SEBI.
- Non-Banking financial institutions.
- Basale - II.

Q3) Write detail answers of the following questions any two : [20]

- Define mutual fund. Explain type and importance.
- Take the Review of achievements of small industries development bank of India.
- Explain the role of International settlement bank.

मराठी रूपांतर

सूचना :

- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[5]

अ) भांडवल बाजारामध्ये शासकीय कर्जरोखे मार्फत विकले जातात.

i) I.D.B.I.

ii) SIDBI

iii) NBFI

iv) RBI

ब) स्वयंसाहाय्यता बचत गटास केल्या जाणाऱ्या वित्तपुरवठ्यास म्हणतात.

i) स्थूल वित्तपुरवठा

ii) सुक्ष्म वित्तपुरवठा

iii) राज्य वित्तपुरवठा

iv) मोठा वित्तपुरवठा

Seat
No.

M - 122(A)
Total No. of Pages : 7

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, April - 2015
ECONOMICS (Special) (Optional) (Group - A) (Paper - XVI(a))
Agri-Business (Part - II) (Regular)
Sub. Code : 56945

Day and Date : Wednesday, 08 - 04 - 2015

Total Marks : 40

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

- Instructions : 1) All questions are compulsory.
2) Neat digrams should be drawn where it is necessary.
3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives : [5]

- a) Fruit production in India is _____ .
i) increasing
ii) decreasing
iii) constant
iv) fluctuating
- b) Agro-processing Industry refers to the processing of _____ .
i) Mine
ii) Marine items
iii) Agricultural products
iv) Industrial goods
- c) _____ symbol is used for quality control of agricultural and allied produce.
i) ISI
ii) ISO
iii) GATT
iv) AGMARK

P.T.O.

- d) National Fisheries Development Board was established in _____ .
- 1950
 - 2006
 - 2010
 - 1960
- e) APEDA was established in _____ .
- 1995
 - 1991
 - 1985
 - 1984

Q2) Write short notes (Any Three) :

[15]

- Role of National Horticulture Board.
- Problems of dairy business in India.
- Problems of mechanised inputs in India.
- Agreement on agriculture and measures for protection of agriculture.
- Role of APEDA.

Q3) Answer the following questions in detail. (Any Two) :

[20]

- Explain the problem of Sugar Industry in India.
- Explain the development of marine-Fisheries and Inland Fisheries in India.
- State the problems and prospects of seed supplying industry in India.

मराठी रूपांतर

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- 2) आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.
- 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[5]

अ) भारतातील फल उत्पादन _____ आहे.

- i) वाढते
- ii) घटते
- iii) स्थिर
- iv) कमी-अधिक

ब) कृषी प्रक्रिया उद्योग _____ प्रक्रियेशी संबंधित असतो.

- i) खणीकर्म
- ii) सागरी उत्पादने
- iii) शेतीमाल
- iv) औद्योगिक वस्तू

क) कृषीमाल आणि संबंधित उत्पादनांच्या गुणवत्ता नियंत्रणासाठी _____ हे चिन्ह गुणवत्तेचे प्रतीक म्हणून वापरले जाते.

- i) ISI
- ii) ISO
- iii) GATT
- iv) AGMARK

ड) राष्ट्रीय मत्स्य व्यवसाय विकास मंडळाची स्थापना _____ मध्ये झाली.

- i) 1950
- ii) 2006
- iii) 2010
- iv) 1960

इ) 'अपेडा' ची स्थापना _____ मध्ये झाली.

- i) 1995
- ii) 1991
- iii) 1985
- iv) 1984

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) :

[15]

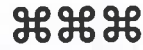
- अ) राष्ट्रीय फलोत्पादन मंडळाची भूमिका.
- ब) भारतातील दुग्ध व्यवसायाच्या समस्या.
- क) भारतातील यांत्रिक आदानांच्या समस्या.
- ड) कृषी करार आणि कृषी रक्षणासाठी उपाय.
- इ) अपेडाची भूमिका.

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) :

[20]

- अ) भारतातील साखर उद्योगाच्या समस्या स्पष्ट करा.
- ब) भारतातील सागरी आणि देशांतर्गत मत्स्यव्यवसायाचा विकास स्पष्ट करा.
- क) भारतातील बियाणे पुरवठा उद्योगाच्या समस्या व भवितव्य सांगा.

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, April - 2015**ECONOMICS (Special) (Optional) (Paper - XVI(b))****Tax and Tax Consultancy****Sub. Code : 56945****Day and Date : Wednesday, 08 - 04 - 2015****Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.****Total Marks : 40**

- Instructions :**
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Neat digrams should be drawn wherever it is necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives : [5]

- a) Tax consultant is a _____ who Provide advice in taxation.
 - i) Professional
 - ii) Servant
 - iii) Public Authority
 - iv) Banker
- b) Only cash transactions are recorded in _____.
 - i) Purchase book
 - ii) Cash book
 - iii) Sales book
 - iv) Ledger
- c) The full form of VAT is _____.
 - i) Value Added Tax
 - ii) Value And Tax
 - iii) Valuation And Taxation
 - iv) None of the above
- d) _____ state has been introduced VAT firstly in India.
 - i) Punjab
 - ii) Maharashtra
 - iii) Karnataka
 - iv) Haryana
- e) Professional Tax is imposed by _____.
 - i) Local body
 - ii) State Government
 - iii) Central Government
 - iv) Central and State Government

P.T.O

Q2) Write short notes (Any Three) :

[15]

- Cess
- Filing procedure of VAT
- Income for capital gain
- Sale Register
- Types of Cash Books

Q3) Answer the following questions in details. (any two) :

[20]

- Which are the taxable income heads in the income tax act in India?
- What is value Added Tax? State its merits and demerits.
- Define Excise duty. Explain it's kinds and filing procedure.

मराठी रूपांतर

सूचना :

- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.

प्र.1) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा.

[5]

अ) कर सल्लागार हा _____ असतो, जो करासंदर्भात सल्ला पुरवितो.

i) व्यावसायिक	ii) सेवक
iii) सार्वजनिक सत्ता	iv) बँकर

ब) फक्त रोख व्यवहारांची नोंद _____ मध्ये केली जाते.

i) खरेदी पुस्तक	ii) रोख पुस्तक
iii) विक्री पुस्तक	iv) रोजकीर्द

क) VAT चे दीर्घरूप _____ आहे.

i) मूल्यवर्धित कर	ii) मूल्य आणि कर
iii) मूल्यांकन आणि कर	iv) वरीलपैकी नाही

ड) भारतात सर्वप्रथम _____ राज्यात मूल्यवर्धित कर सुरू करण्यात आला.

i) पंजाब

ii) महाराष्ट्र

iii) कर्नाटक

iv) हरियाणा

इ) व्यावसायिक कर हा _____ कडून आकारला जातो.

i) स्थानिक संस्था

ii) राज्य सरकार

iii) केंद्र सरकार

iv) केंद्र व राज्य सरकार

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) :

[15]

अ) उपकर

ब) मूल्यवर्धित कर भरण्याची प्रक्रिया

क) भांडवली लाभापासूनचे उत्पन्न

ड) विक्री रजिस्टर

इ) रोख पुस्तकाचे प्रकार

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) :

[20]

अ) भारतातील आयकर कायदानुसार उत्पन्नाच्या कोणत्या बाबी करपात्र आहेत ?

ब) मूल्यवर्धित कर म्हणजे काय ? त्याचे गुण व दोष विशद करा.

क) अबकारी कराची व्याख्या द्या. त्याचे प्रकार आणि भरणा करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

Q2) Write short notes on ANY THREE of the following in about 120 to 150 words each : [12]

- a) Creation of atmosphere of Horror in the one act play "Is Horror Your Neighbour?"
- b) The theme of the poem "To be of Use".
- c) The relationship between the grand ma and the speaker in the poem 'Grandma's way'.
- d). Image of daughter reflected in the poem 'Detachment'.

Q3) Do as directed

a) Choose the alternative that indicates correct meaning of the word in bold print : [2]

i) The speciality of modern poetry is that it doesn't use archaic words.

1) out-of-date	2) normal
3) simple	4) common

ii) The politicians should not give any importance to trivial issues.

1) serious	2) difficult
3) unimportant	4) complex

b) Give negative forms of the following words by adding appropriate prefixes : [2]

i) connect	ii) legal

c) Fill in the blanks in the following sentences choosing appropriate words from the pair given below each sentence : [2]

i) Obama's visit to India was a _____ event. (historic / historical)

ii) As _____ citizen, we should take care of the elderly people. (sensible / sensitive)

d) Fill in the blanks in the following sentences making use of the appropriate form of the word given in the bracket : [2]

i) The personality of M.K. Gandhi is a great source of _____ for us. (inspire)

ii) Because of heavy rains, the car was going _____. (slow)

Q4) Read the following advertisement carefully and answer the questions given below the advertisement : [8]

REQUIRED	
i)	Personal Manager : 02 - Preferably MSW / Graduate
ii)	Marketing Manager : 02 - Preferably MBA / Graduate
iii)	Sales Executives : 10 - Graduate
Other qualities expected for all the posts :	
Presentable, good communication, computer proficiency	
Contact :	
Sagar Desai Promoters & Developers	
1095 - E, Takala, Kolhapur	

- What is the requirement of the first post?
- What other qualities are expected from a candidate?
- What certificates will take with you at the time of interview for the second post?
- How will you answer the question about computer proficiency?

Q5) a) You are employed as a cashier in Saptagiri Co-operative Bank, Satara and need a casual leave for a period of 3 days as your sister is getting married. Write an application for a leave of absence. [8]

OR

b) You have been appointed as the Marketing Manager in Sagarika Textiles, Ichalkaranji. Write a joining report. [8]

Seat
No.

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2016

ECONOMICS (Special) (Paper - XII) (New)

Market and Pricing

Sub. Code : 65731

Day and Date : Tuesday, 15 - 03 - 2016

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions:
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Neat diagrams should be drawn where it is necessary.
 - 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternative. [5]

- a) Homogeneous product is the important feature of _____ market.
 - i) Monopoly
 - ii) Perfect competition
 - iii) Monopolistic competition
 - iv) None of these
- b) Price discrimination policy is adopted in the _____ market.
 - i) Perfect competition
 - ii) Monopoly
 - iii) Monopolistic competition
 - iv) None of these
- c) _____ propounded the concept of monopolistic competition.
 - i) Dr. Marshall
 - ii) Malthus
 - iii) Chamberlin
 - iv) None of these
- d) The marginal revenue product of a factor of production is _____ in all its employment.
 - i) unequal
 - ii) same
 - iii) higher
 - iv) none of these
- e) _____ told that interest is the reward for parting with the liquidity.
 - i) Lord Keynes
 - ii) Prof. Seligman
 - iii) Prof. Carver
 - iv) None of these

Q2) Write short notes: (any three)

- Characteristics of perfect competition.
- Types of monopoly.
- Product differentiation.
- Transfer Earnings.
- Uncertainty Bearing theory of profit.

Q3) Write indetail answers of the following questions. (any two)

[20]

- Explain the short-run equilibrium of the firm under perfect competition.
- Explain the long-run equilibrium of the firm under monopolistic competition.
- Explain the liquidity preference theory of interest

मराठी रुपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[5]

अ) एकजीनशीवस्तू हे बाजारपेठेचे महत्वाचे वैशिष्ट्य आहे.

i) मक्तेदारी	ii) पूर्ण स्पर्धा
iii) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा	iv) यापैकी नाही

ब) मुल्यभेदाचे धोरण हे बाजारपेठेत अवलंबले जाते.

i) पूर्ण स्पर्धा	ii) मक्तेदारी
iii) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा	iv) यापैकी नाही

क) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेची संकल्पना यांनी मांडली.

i) डॉ.मार्शल	ii) माल्थस
iii) चेंबरलीन	iv) यापैकी नाही

ड) प्रत्येक उत्पादन घटकाची सीमांत प्राप्ती ही त्यांच्या उत्पादकतेच्या एकाच व्यवसायात काम करणाऱ्यांना असते.

i) असमान	ii) समान
iii) जास्त	iv) यापैकी नाही

इ) रोखतेच्या त्यागाबद्दल दिला जाणारा मोबदला म्हणजे व्याज होय. असे यांनी म्हटले आहे.

i) लॉर्ड केन्स	ii) प्रा.सेलिंगमन
iii) प्रा.कार्हर	iv) यापैकी नाही

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) पूर्णस्पर्धेची वैशिष्ट्ये
- ब) मक्तेदारीचे प्रकार
- क) वस्तुभेद
- ड) बदली उत्पन्न
- इ) नफ्याचा अनिश्चितता पत्करण्याबाबतचा सिध्दांत.

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणत्याही दोन)

[20]

- अ) पूर्णस्पर्धेतील उद्योगसंस्थेचा अल्पकालीन समतोल विशद करा.
- ब) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेतील उद्योगसंस्थेचा दिर्घकालीन समतोल विशद करा.
- क) व्याजाचा रोकड प्राधान्य प्रवृत्ती सिध्दांत विशद करा.

XII

Seat
No.

B.A. (Part - III) (Semester- VI) Examination, March - 2016
ECONOMICS (Special) (Paper - XIII) (New-Revised)
Research Methodology in Economics (Part-II)

Sub. Code : 65732

Day and Date : Wednesday, 16 - 03 - 2016

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

Total Marks : 40

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to right indicate full marks.
 - 3) Draw neat diagram wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives. [5]

- a) Selection of sample by lottery methods is called _____.
 - i) Simple Random sampling
 - ii) Cluster sampling
 - iii) Quota sampling
 - iv) None of these
- b) One variable is used in _____ bar chart.
 - i) Sub divided
 - ii) Simple
 - iii) Multiple divided
 - iv) None of these
- c) $a = \frac{\sum x}{N}$ is a formula of _____.
 - i) median
 - ii) mode
 - iii) geometrical mean
 - iv) arithmetic mean
- d) _____ is objective of report writing.
 - i) To increase knowledge
 - ii) To make interview
 - iii) Making Survey
 - iv) None of these

P.T.O.

- e) Standard Deviation concept firstly introduced by _____.
- i) Karl Pearson ii) Karl Marks
- iii) Conner iv) None of these

Q2) Write a short notes (Any Three)

[15]

- a) Criteria of Good Sampling.
- b) Types of classification.
- c) Objectives of report writing.
- d) Merits of Standard Deviation.
- e) Median.

Q3) Write detail answers of the following questions. (Any Two)

[20]

- a) State the meaning of sampling. Explain the merits of sampling.
- b) Define correlation. Explain the importance of correlation technique.
- c) What is meant by Graph? Explain the merits of the Graph.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.

प्र.1) दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा.

[5]

अ) लॉटरी पद्धतीने नमुना निवडीस म्हणतात.

i) साधा यादृच्छीक नमुना	ii) क्लस्टर नमूना
iii) कोटा नमूना	iv) यापैकी नाही

ब) दंडालेखात एकच चल वापरणेत येते.

i) विभाजीत	ii) साधा
iii) गुणित	iv) यापैकी नाही

क) $a = \frac{\sum x}{N}$ हे सुत्र चे आहे.

i) मध्यमा	ii) बहुलक
iii) भूमिती मध्य	iv) गणिती मध्य

ड) अहवाल लेखनाची हे उद्दिष्ट असते.

i) ज्ञानात भर टाकणे	ii) मुलाखत घेणे
iii) सर्वेक्षण करणे	iv) वरीलपैकी नाही

इ) प्रमाण विचलण पद्धती ही संकल्पना प्रथम यांनी मांडली.

i) कार्ल पीअरसन	ii) कार्ल मार्क्स
iii) कात्रर	iv) यापैकी नाही

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) चांगल्या नमुना निवडीचे निकष
- ब) वर्गीकरणाचे प्रकार
- क) अहवाल लेखनाची उद्दिष्टे
- ड) प्रमाण विचलणाचे फायदे
- इ) मध्यमा

XIII

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

अ) नमुना निवड पध्दतीचा अर्थ सांगा. नमुना निवडीचे गुण स्पष्ट करा.

ब) सहसंबंधाची व्याख्या द्या. सहसंबंधाचे महत्व स्पष्ट करा.

क) आलेख म्हणजे काय? आलेखाचे गुण विशद करा.

XIII

Seat
No.

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2016

ECONOMICS (Special) (Paper - XIV) (New)

History of Economic Thoughts (Part - II)

Sub. Code : 65733

Day and Date : Thursday, 17 - 03 - 2016

Total Marks : 40

Time : 12.00 noon to 2.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw neat diagrams wherever necessary.

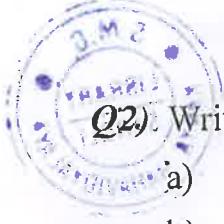
Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives.

[5]

- a) The concept of quasi rent is propounded by _____.
- i) Marshall
 - ii) Dr. Amartya Sen
 - iii) Mahatma Gandhi
 - iv) D.R. Gadgil
- b) According to Dr. Ambedkar due to _____ fragmentation and sub - division of land has taken place in India.
- i) Succession Act
 - ii) Industrialisation
 - iii) Rising burden of population
 - iv) Both 'i' and 'ii'
- c) The Drain theory is propounded by _____.
- i) Dadabhai Nauroji's
 - ii) Mahatma Gandhi
 - iii) D.R. Gadgil
 - iv) Dr.V. M. Dandekar
- d) _____ says that Education is a process of acquiring knowledge and programmer of life.
- i) Mahatma Phule
 - ii) Dr. Amartya Sen
 - iii) Dr. Ambedkar
 - iv) D.R. Gadgil

P.T.O.

- e) Concept of Gram Swarajya is propounded by _____
- i) Dr. Ambedkar ii) Mahatma Gandhi
iii) Dr. Amartya Sen iv) Mahatma Phule

Q2) Write short notes (any three) :

[15]

- a) The concept of representative firm.
b) Concept of Gram swarajya.
c) Views on education of Mahatma Phule.
d) Importance of decentralization.
e) Drain theory.

Q3) Write detail answers on any two of the following :

[20]

- a) State the Dr. Ambedkar views on Agricultural and development policy.
b) Explain the thought of Chh. Shahu Maharaj regarding agriculture.
c) State the Dr. Amartya Sen thoughts on social choice and welfare.

मराठी रूपांतर

- सूचना: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा.

[5]

अ) आभास खंड हि संकल्पना यांनी मांडली.

- i) मार्शल ii) डॉ. अमर्त्यसेन
iii) महात्मा गांधी iv) डी.आर. गाडगीळ

ब) भारतात मुळे शेतजमिनीचे अपखंडन व विखंडन घडून येते असे डॉ. आंबेडकर यांचे मत आहे.

- i) वारसाहक्क ii) औद्योगीकरण
iii) लोकसंख्यावाढ iv) दोन्ही 'i' आणि 'ii'

- क) निस्सारण सिध्दांत यांनी मांडला.
- i) दादाभाई नौरोजी ii) महात्मा गांधी
- iii) डी. आर. गाडगीळ iv) डॉ. व्हि.एम् दांडेकर
- ड) शिक्षणामुळे ज्ञान संपादन करता येते व आयुष्याचे नियोजन करता येते असे यांचे मत आहे.
- i) महात्मा फुले ii) डॉ.अमर्त्य सेन
- iii) डॉ. आंबेडकर iv) डी. आर. गाडगीळ
- इ) ग्राम स्वराज्य हि संकल्पनायांनी मांडली.
- i) डॉ. आंबेडकर ii) महात्मा गांधी
- iii) डॉ.अमर्त्य सेन iv) महात्मा फुले

प्र.2) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) प्रातिनिधीक उद्योग संस्थेची संकल्पना
- ब) ग्राम स्वराज्याची संकल्पना
- क) महात्मा फुले यांचे शैक्षणिक विचार
- ड) विकेंद्रीकरणाचे महत्व
- इ) निस्सारण सिध्दांत

प्र.3) खालील प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा. (कोणत्याही दोन)

[20]

- अ) डॉ. आंबेडकरांचे शेती आणि विकासाचे धोरण याबाबतचे विचार स्पष्ट करा.
- ब) छत्रपती शाहू महाराज यांच्या शेतीविषयक विचारांचे स्पष्टीकरण करा.
- क) डॉ. अमर्त्य सेन यांचे सामाजिक निवड व कल्याण याबाबतचे विचार सांगा.

→ 514

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2016

ECONOMICS (Paper - XV)

Economics of Planning (New)

Sub. Code : 65734

Day and Date : Saturday, 19 - 03 - 2016

Total Marks : 40

Time : 12.00 noon to 02.00 p.m.

- Instructions : 1) All questions are compulsory.
 2) Neat diagrams be drawn where it is necessary.
 3) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives : [5]

- i) Economic planning is need for _____ .
 a) Under developed economy b) Developing economy
 c) Developed economy d) All above
- ii) The technology of the production in which more capital used is known as _____ production technique.
 a) Labour-intensive b) Combination of both
 c) Capital intensive d) None of these
- iii) The planning commission was established in _____ .
 a) 1951 b) 1950
 c) 1965 d) 1947
- iv) The duration of eleventh five year plan in India is _____ .
 a) Year 2000-2005 b) Year 2002-2007
 c) Year 2007-2012 d) None of these
- v) The _____ is the chairman of the NITI Ayog.
 a) President b) Prime Minister
 c) Chief Minister d) State Governor

P.T.O.

Q2) Write short notes (any three) :

[15]

- Physical Planning and Financial Planning.
- Labour intensive production technique.
- "NITI" Ayog.
- Objectives of 11th five year plan.
- National Development Council.

Q3) Answer the following questions in detail (any two) :

[20]

- Explain the meaning and need of Economic planning.
- Explain the achievements and failure of Indian-Planning.
- Explain the meaning and importance of the concept of capital-Output-ratio.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) योग्य तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[5]

- आर्थिक नियोजनाची आवश्यकता साठी आहे.
 - मागासलेले देश
 - विकसनशिल देश
 - विकसित देश
 - वरील सर्व
- ज्या उत्पादन तंत्रात अधिक प्रमाणात भांडवलाचा वापर केला जातो त्या उत्पादन तंत्राला उत्पादन तंत्र म्हणतात.
 - श्रमप्रधान
 - मध्यममार्गी
 - भांडवलप्रधान
 - यापैकी नाही
- मध्ये नियोजन मंडळाची स्थापना करण्यात आली.
 - 1951
 - 1950
 - 1965
 - 1947
- भारतातील अकराव्या पंचवार्षिक योजनेचा कालखंड हा आहे.
 - सन 2000 ते 2005
 - सन 2002 ते 2007
 - सन 2007 ते 2012
 - यापैकी नाही

v) नीती आयोगाचे हे अध्यक्ष असतात.

अ) राष्ट्रपती	ब) पंतप्रधान
क) मुख्यमंत्री	ड) राज्यपाल

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) :

[15]

- अ) वास्तव नियोजन आणि वित्तीय नियोजन
- ब) श्रमप्रधान उत्पादन तंत्र
- क) 'नीती' आयोग
- ड) 11 व्या पंचवार्षिक योजनेची उद्दिष्ट्ये
- इ) राष्ट्रीय विकास परिषद

प्र.3) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[20]

- अ) आर्थिक नियोजनाचा अर्थ आणि गरज स्पष्ट करा.
- ब) भारतीय नियोजनाचे यशापयश विषद करा.
- क) भांडवल उत्पादन गुणोत्तराचा अर्थ सांगून, त्याचे महत्व सांगा.

XV

ॐॐॐ

Seat
No.

B.A. (Part - III) (Semester - VI) (New) Examination, March - 2016

ECONOMICS (Special) (Paper - XVI)

International Economics

Sub. Code : 65735

Day and Date : Sunday, 20 - 03 - 2016

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m to 05.00 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternative given below. [5]

- a) IBRD was established in _____ year
 - i) 1946
 - ii) 1945
 - iii) 1947
 - iv) 1948
- b) _____ is the cause for disequilibrium in Balance of payment.
 - i) Trade cycle
 - ii) Inflation
 - iii) Deficit finance
 - iv) All of the above
- c) India's Balance of Trade is _____ since 1991.
 - i) Increasing
 - ii) Decreasing
 - iii) Constant
 - iv) None of above
- d) The headquarter of World Trade Organisation is at _____.
 - i) Ginevha
 - ii) Paris
 - iii) Washington
 - iv) Mumbai

- e) What is full form of FII?
- Foreign Industrial Investment
 - Foreign Institute of Investment
 - Foreign Institutional Investment
 - Financial Institutional Investment

Q2) Write short notes on any three of the following : [15]

- Causes of disequilibrium in Balance of payment
- Convertibility of Rupee
- India's foreign capital policy
- Functions of WTO
- Objectives of SAARC

Q3) Write in detail answers on any two of the following : [20]

- What are the remedial measures to reduce disequilibrium in Balance of payment.
- Explain the volume and direction of foreign trade in India since 1991.
- State the need and-types of foreign capital in India.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा. [5]

- अ) जागतिक बँकेची स्थापना या वर्षी झाली.
- 1946
 - 1945
 - 1947
 - 1948

- ब) व्यवहारतोलातील असमतोलाचे कारण हे आहे.
- i) व्यापारचक्र ii) भाववाद
iii) तुटीचा अर्थभरणा iv) वरील सर्व
- क) सन 1991 पासून भारताचा व्यापारतोल आहे.
- i) वाढता ii) घटता
iii) स्थिर iv) वरीलपैकी नाही
- ड) जागतिक व्यापार संघटनेचे मुख्य कार्यालय येथे आहे.
- i) जिनेव्हा ii) पॅरिस
iii) वॉशिंग्टन iv) मुंबई
- इ) एफ. आय. आय. चे दीर्घरूप काय आहे?
- i) परकीय औद्योगिक गुंतवणूक
ii) परकीय गुंतवणूक संस्था
iii) परकीय संस्थात्मक गुंतवणूक
iv) वित्तीय संस्थात्मक गुंतवणूक

XVI

प्र.2) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) व्यवहारतोलातील असमतोलाची कारणे
ब) रूपयाची परिवर्तनीयता
क) भारताचे परकीय भांडवलविषयक धोरण
ड) जागतिक व्यापार संघटनेची उद्दिष्ट्ये
इ) सार्कची उद्दिष्ट्ये

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही दोनची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) व्यवहारतोलातील असमतोल कमी करण्यासाठी उपाय काय आहेत?
ब) सन 1991 पासून भारतातील परकीय व्यापाराचे आकारमान आणि दिशा स्पष्ट करा.
क) भारतातील परकीय भांडवलाची गरज आणि प्रकार स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, March - 2016

ENGLISH (Compulsory)

English for Communication (Paper - F)

Sub. Code : 56800

Day and Date : Friday, 18 - 03 - 2016

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

- Instructions : 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) Rewrite the following sentences by choosing the correct alternative : [4]

- i) Chamber of Horrors in Madame Tussaud's Museum is a room where the statues of _____ are exhibited.
- a) great personalities b) criminals
c) nervo tonic d) politicians
- ii) *To Be Of Use* is written in praise and admiration of those people who believe in _____ .
- a) common rhythm
b) greek amphoras and Hopi vases
c) hard work
d) dallying in shallows
- iii) Blindness and age were her only crime and I replied her love with my tongue, _____ .
- a) and not my eye b) bacteria and virus
c) and arrogance of youth d) not my time
- iv) In the process of displacement the poet actually learns that displacement is _____ .
- a) a virtue of detachment b) getting a better place
c) to make the life excellent d) to celebrate life

P.T.O.

Q2) Write short notes on the following in about 120 to 150 words each (any three): [12]

- a) Atmosphere of horror in *Is Horror your neighbour?*
- b) Creativity and the mental Locks.
- c) Element of confession in *Grandma's Way*.
- d) Dilemma in *Detachment*.

Q3) Do as directed : [2]

- a) Choose the alternative that indicates correct meaning of the word in bold print.
 - i) Politics used to be **perquisite** of the property-owning classes.
 - a) bonus
 - b) emolument
 - c) privilege
 - d) precondition
 - ii) He is a **deserter** from the army and the police are looking for him.
 - a) engaged in criminal activities
 - b) one who has left without permission
 - c) run away from the desert
 - d) a man with bad record
- b) Give negative forms of the following adjectives by adding appropriate prefix : [2]
 - i) rational
 - ii) famous
- c) Fill in the gaps in the following sentences choosing appropriate words from the pair given below each sentence. [2]
 - i) Instruction : _____ handwriting may be marked as zero.
(Eligible / Illegible)
 - ii) George exchanged his old _____ with the new Microsoft Lumia 535.
(cell phone / sell phone)
- d) Fill in the banks in the following sentences making use of the appropriate form of the words given in the bracket : [2]
 - i) Gandhiji _____ that big cities were traps for the poor.
(to believe)
 - ii) Indian cricket team will fight _____ to retain the World Cup 2015. (aggressive)

Q4) Read the following advertisement carefully and answer the questions given below [8]

ROYAL SECURITIES PRIVATE LIMITED

Our standing is clear as a Reliable institution providing security services to the residential and commercial needs of the people in and around Pune

We require

- SECURITY MANAGER (1)
Graduate, Ex. Serviceman having a commanding personality.
Min 5-10 yrs. experience, Age between 35-45 only
- SECURITY INCHARGE (12)
SSC/HSC, Ex. Serviceman, Min. 3-5 yrs experience
- If selected, you should undergo a Medical fitness test
- Bare accommodation will be provided
- Attach photocopy of the Driving License/Adhar Card to the application

Write within 7 days to

ROYAL SECURITIES PRIVATE LIMITED

34/5. Cantonment Area Katraj-Kondhwa Road, Pune-04

e-mail rop1_pune@gmail.com

- a) What preparation will you do as an interviewee of the first post?
- b) What is the required qualification for the second post?
- c) If asked about fitness, what will be your answer?
- d) What are the other terms and conditions given in the above advertisement?
- Q5) a) Imagine that you are appointed as an Assistant Librarian in National Public Library, Nashik. Write a letter of acceptance stating the probable date of joining duties. Imagine the other necessary details. [8]

OR

- b) Imagine that you are working as a Sales Executive in Data Care Corporation, Sangali. You wish to resign your job to join Microsoft, Pune. Write a letter of resignation with a request to relieve you immediately. Imagine the other necessary details.

VI

E - 552

Total No. of Pages : 3

Seat
No.

B.A. (Part - III) (Semester - VI) Examination, December - 2016

ECONOMICS (Paper - XIII)

Research Methodology in Economics (Part - II)

Sub. Code : 65732

Day and Date : Monday, 19 - 12 - 2016

Total Marks : 40

Time : 03.00 p.m. to 05.00 p.m.

Instructions: 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

3) Neat diagram should be drawn where it is necessary.

4) Students are allowed to use calculator.

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternatives. [5]

i) A sample implies _____ representative of a large whole.

a) big

b) equal

c) small

d) none of these

ii) Nation wise classification of data is an example of _____ classification.

a) geographical

b) qualitative

c) quantitative

d) none of these

iii) The diagram shows 360 degree is known as _____.

a) pie diagram

b) two dimensional diagram

c) three dimensional diagram

d) none of these

iv) _____ is an objective of report writing.

a) data collection

b) classification of data

c) to increase knowledge

d) to take interview

v) The value of the variable which occurs most frequently in distribution is called as _____.

a) mode

b) mean

c) standard deviation

d) none of these

P.T.O.

Q2) Write a short notes on (any three)

- Probability sampling
- Base of classification
- Importance of data analysis
- Interpretation of data
- Properties of good report writing.

Q3) Write detail answers of following questions (any two)

[20]

- What is sampling? Explain the determinant factors of optimum size of sampling.
- What is meant by Tabulation? Explain the structure of tabulation.
- What is meant by correlation? Explain the importance of correlation.

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 - उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.
 - विद्यार्थ्यांना कॅलक्युलेटर वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा.

[5]

- नमुना म्हणजे एका मोठ्या समूहाचा प्रतिनिधी होय.

अ) मोठा	ब) समान
क) लहान	ड) यापैकी नाही
- सामग्रीचे देशनिहाय वर्गीकरण हे वर्गीकरणाचे उदाहरण आहे.

अ) भौगोलिक	ब) गुणात्मक
क) संख्यात्मक	ड) यापैकी नाही

